

č. 2-2016

MESIČNÍK O FILMOVOM ŽIATÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Ján Mojto

TÉMA

► Distribučná práca
so slovenskými filmami

RECENZIA

► Ejzenštejn v Guanajuate
► Johankino tajomstvo ► Lída Baarová
► Revenant: Zmŕtvychvstanie

FILMOVÉ FESTIVALY A PREHLIADKY
NA SLOVENSKU V ROKU 2016

WWW.KLAPKA.SK / CENA 3,32 €

NA ÚVOD

Situácia s februárovými kinopremiérami slovenských filmov je rovnaká ako vlani. Žiadna sa nechystá, takže rubrika Novinky v časopise chýba. No keď spomíname minulý rok, vieme už, aký bol z pohľadu návštevnosti slovenských filmov – výsledky nájdete v rubrike Aktuálne. A na ich základe si môžeme dovoliť zopár povzbudivých konštatovaní. Napríklad že podiel slovenských titulov na celkovej návštevnosti kín medziročne vzrástol; snímky domácej produkcie (vrátane minoritných koprodukcí) videlo viac ako 303 000 divákov.

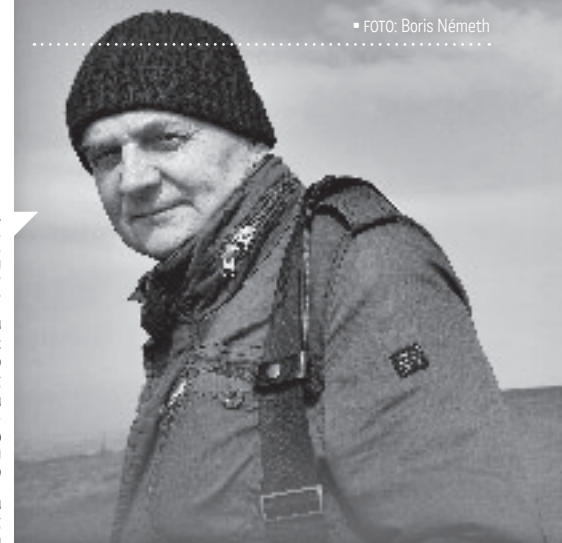
Schopnosť osloviť publikum závisí v prvom rade od tvorcov, ale nemalú úlohu v tom zohrávajú aj distribútori. Ako sa k slovenským filmom stavajú tunajšie distribučné spoločnosti? Majú slovenské snímky šancu obstáť vo veľkej konkurencii zahraničných, predovšetkým amerických mainstreamových titulov? Na tieto otázky hľadáme odpovede medzi distribútormi v Teme čísla.

Rubriku Novinky síce aktuálne číslo neobsahuje, no medzi recenziami sú aj filmy súvisiace so Slovenskom. Okrem titulov *Ejzenštejn* v *Guanajuate* (r. P. Greenaway) a *Revenant: Zmŕtvychvstanie* (r. A. G. Iñárritu) totiž hodnotíme aj českú snímku Filipa Renča *Lída Baarová* (podieľala sa na nej aj slovenská spoločnosť ARINA), v ktorej stvárňuje titulnú úlohu Táňa Pauhofová, a slovensko-českú rozprávku Juraja Nvotu *Johankino tajomstvo*.

Mimochodom, rozprávka. Vo vianočnom vysielaní slovenských televízií bola z domácich filmov, ku ktorým vykonáva práva výrobcu Slovenský filmový ústav, najsledovanejšia Jakubiskova *Perinbaba*. O vznik tejto i ďalších známych filmových rozprávok sa zaslúžil aj Ján Mojto, ktorý v 80. rokoch minulého storočia stál za nadviazaním koprodukčnej spolupráce medzi západným Nemeckom a bratislavskou Kolibou. O nej aj o jeho ďalších skúsenostiach s produkciou i distribúciou sa dočítate v našom rozhovore.

► Daniel Bernát

MAJE OBLÚBENÉ SLOVENSKE FILMY

▲ **Lubo Stacho,**
fotograf a pedagóg

Áno, som pyšný na slovenský film, páčia sa mi všetky filmy Jara Vojteka – *My zdes, Hranica, Cigáni idú do voľieb, Deti a Tak ďaleko, tak blízko* – a aj ostatní mladí slovenskí režiséri sú bezva. Ale tento priestor by som chcel využiť na spomienku na českého avantgardného filmára Alexandra Hackenschmieda alias Sašu Hammida a jeho vzťah k slovenskému filmu.

Dodnes som šťastný, že som v 90. rokoch mohol u Sašu v New Yorku niekoľkokrát bývať a pri tej príležitosti mi rozprával veľa o svojom živote. Jeho skromnosť a pokoru mám stále pred očami. V tom čase mal už vyše deväťdesiat, ale pôsobil neuveriteľne sviežo a chlapčensky. Mal obehnuté všetky galérie, kde bolo práve to najlepšie umenie. Raz večer sa rozhovoril o Šulíkovom filme *Všetko čo mám rád*. Bol ním nesmierne nadšený. *Záhrada* sa mu už tak nepáčila, jeho favoritom bol tento film. Druhá spomienka bola venovaná Karolovi Plickovi, ktorý ako etnograf natočil na Slovensku množstvo materiálu, ale nevedel, čo s ním ďalej. Saša pôsobil vo filmových ateliéroch v Zlíne, a keď sa stretol s Plickom, ponúkol mu, že mu pomôže dať dokopy film. Čiže dramaturgicky dal film *Zem spieva* dohromady Saša Hackenschmied, dokrútky boli minimálne, len príchod Slovenskej strely na Slovensko a to bolo všetko. Plicka je ako autor tohto filmu známy, ale o Sašovi sa veľa nevie. ▲

14

20

26

CEŠSAH
FILM.SK
MYSLÍM SI

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (17. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nötová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Andrea Biskupičová
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hocheľ
Design & grafická úprava:
p & j
Tlač: Dolis, s. r. o.
Uzavierka čísla 2/2016:
27. 1. 2016
Snímka na titulnej strane:
Lída Baarová – Saturn Entertainment
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať
s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

- 03 MYSLÍM SI
- 04–05 KALENDÁRIUM
- 06 KALENDÁRIUM: 66. Berlínale
- 07–10 PREMIÉRY v kinách
- 10 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 11 AKTUÁLNE: Systematické reflektovanie slovenskej kinematografie na zahraničných portáloch
- 12–13 AKTUÁLNE: Návštevnosť slovenských filmov v roku 2015
- 14–17 ROZHOVOR: Ján Mojto
- 18–19 TÉMA: Distribučná práca so slovenskými filmami
- 20–21 RECENZIA: Ejzenštejn v Guanajuate podľa Petra Greenaway
- 22–23 RECENZIA: Lída Baarová podľa Filipa Renča
- 24–25 RECENZIA: Revenant: Zmŕtvychvstanie podľa Alejandra Gonzáleza Iñárritua
- 26–28 RECENZIA: Johankino tajomstvo podľa Juraja Nvotu
- 29 DVD NOSIČE
- 30–31 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DCP NOSIČE SFÚ / ČO ROBIA
- 32–33 AKO VZNIKÁ FILM
- 34 PROFIL: herec Leopold Haverl
- 35 PROFIL: režisérka Ľuba Velecká
- 36–37 PROFIL: režisér Jaroslav Siakel' a kameraman Daniel Siakel'
- 38 IN MEMORIAM: dabingový režisér Svätopluk Šablatúra
- 39 SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme
- 40 TIPY Mesiaca: Kino Lumière
- 41 VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 42 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 43–47 PRÍLOHA: Filmové festivaly a prehliadky na Slovensku v roku 2016
- 48 STALO SA ZA 30 DNÍ / KLAPKA.SK A KINO LUMIÈRE

Juraj Malíček,

teoretik popkultúry

Od začiatku januára je aj na Slovensku oficiálne dostupná streamingová služba Netflix, pôvodne online požičovňa, z ktorej sa stal mimoriadne dôležitý hráč na globálnom distribučnom trhu audiovizuálnych obsahov. Za paušálny mesačný poplatok, ktorého výška len o trochu prevyšuje cenu jednej vstupenky do multiplexu, získava používateľ služby prístup k až neuveriteľnému množstvu filmov, seriálov, dokumentov, televíznych šou a tak ďalej, pričom v tomto štádiu je azda najzaujímavejšie, že to naozaj funguje. Hladučko, bez problémov, zriadiť si Netflix nie je náročnejšie ako vytvoriť si e-mailovú schránku, prevádzkovateľa služby prakticky zaujíma len e-mail a číslo kreditky, pričom o plus-mínus päť minút od prvého otvorenia stránky môžeme začať sledovať prvý film. Respektíve ja osobne seriál. *Narcos*. A toto je jednoducho veľkolepé, ani nie pre vec samotnú, ale pre naozaj hladký priebeh. Nadšenie? Samozrejme, obrovské, aj keď čoskoro ho vystrieda vytriezvenie, prakticky priamo úmerne používateľovým skúsenostiam s americkým Netflixom, respektíve s podobnými službami, hlavne preto, že ten u nás dostupný Netflix je len taká poriadne osekaná light verzia, ktorej v ponuke pre lokálne odpredané autorské práva chýbajú aj niektoré z vlajkových lodí celej služby – napríklad seriál *House of Cards*. A naozaj archívnych filmov, staručkých, je tam zúfalo málo, o vrcholných artových kúskoch ani nehovoriac.

Myslím si preto, že zatiaľ a v tomto štádiu ešte jednoducho nemôžeme o Netflixu napísať nič zásadnejšie, a už celkom predčasné by bolo jeho podobu u nás nejako hodnotiť alebo vynášať o nej súdy. Musíme jednoducho počkať, či a ako sa to utrasie. Lebo aktuálne si nedokážem predstaviť, že by sa tu Netflix akosi prudko mainstreamovo rozšíril, respektíve, že by si ho ľudia aj skutočne – po uplynutí mesačnej skúšobnej lehoty, keď je zadarmo – začali platiť.

Iste, ponúka toho omnoho viac ako napríklad HBO GO – prezieravo a na skúšku takisto sprístupnené zadarmo –, avšak bez lokalizácie, českých ani slovenských titulov zatiaľ na Netflixu niet. Dá sa naraziť na poľské, napríklad v aktuálnom seriálovom hite priamo z domovskej dielne Netflixu *Master of None*, ale čo s tým? Zatiaľ asi nič, akurát by to mohol byť signál, že to Netflix s tou sľubovanou lokalizáciou myslí vážne. A tu sa dostávame k tomu skutočne zásadnému, podpore domácej tvorby. Lebo myšlienka, že by Netflix investoval do výroby lokálnych obsahov, je rovnako fascinujúca ako nepravdepodobná. No ak by sa to stalo, bolo by to, samozrejme, vynikajúce. A tá predstava, že by sa tu Netflix chytil, udomácnil a naučil by naše publikum predplácať si možnosť dívať sa na filmy a seriály namiesto ich pirátskeho sťahovania, je nádherná. ▲

▶ FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU

■ BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**1 – 5 / 15 / 29 / FEBRUÁR ▶ 18.15**

Výročia osobností: Leopold Haverl

Stroskotáme zajtra (r. D. Plichta, 1968), *Traja svedkovia* (r. P. Bielik, 1968), *Súkromná vojna* (r. M. Hollý, 1977), *Demokrati* (r. J. Zachar, 1980), *V rannej hmle* (r. J. Zeman, 1990), pásmo filmov (1968 – 1978)

1 – 3 / 5 – 8 / FEBRUÁR ▶ 20.15

Charlotte Rampling: The Look

Súmrak bohov (r. L. Visconti, 1969), *Giordano Bruno* (r. G. Montaldo, 1973), *Zbohom bud', láska moja* (r. D. Richards, 1975), *Rozsudok* (r. S. Lumet, 1982), *Angel Heart* (r. A. Parker, 1987), *Aberdeen* (r. H. P. Moland, 2000), *Melancholia* (r. L. von Trier, 2011)

1 – 29 / FEBRUÁR

Projekt 100+

Aferim! (r. R. Jude, 2015), *Fénix* (r. Ch. Petzold, 2014), *Mladosť* (r. P. Sorrentino, 2015), *Ma ma* (r. J. Medem, 2015), *Love* (r. G. Noé, 2015), *Zbrusu Nový zákon* (r. J. Van Dormael, 2015), *Koza* (r. I. Ostrochovský, 2015), *Východ slnka* (r. F. W. Murnau, 1927) + divácky najúspešnejšie filmy Projektu 100 za posledných päť rokov

1 – 29 / FEBRUÁR

TOP 10 Lumièere 2015

Divoké historky (r. D. Sziffrón, 2014), *Mladosť* (r. P. Sorrentino, 2015), *Pieseň mora* (r. T. Moore, 2014), *Eva Nová* (r. M. Škop, 2015), *Amy* (r. A. Kapadia, 2015), *Dior a ja* (r. T. Cheng, 2014), *Iracionálny muž* (r. W. Allen, 2015), *Anton Srholec* (r. A. Čermáková, 2015), *Samba* (r. E. Toledano, O. Nakache, 2014), *Koza* (r. I. Ostrochovský, 2015)

4 / FEBRUÁR ▶ 20.15

Hommage: Vilmos Zsigmond

Blízke stretnutia tretieho druhu (r. S. Spielberg, 1977)

6 / 14 / FEBRUÁR ▶ 16.30, 18.15

Výročia osobností: Zuzana Škopálová

Predčasné leto (r. O. Krivánek, 1982), *Popolvár najväčší na svete* (r. M. Ďapák, 1982)

7 / 28 / FEBRUÁR ▶ 18.15

Výročia osobností: Lujza Grossová

Organ (r. Š. Uher, 1964)

8 / 22 / FEBRUÁR ▶ 18.15

Kraťasy z archívu: Rozmary prírody

Pásmo filmov z rokov 1956 až 1974

9 – 11 / FEBRUÁR ▶ 18.15

Výročia osobností: Ladislav Kudelka

Pásmo filmov z rokov 1953 až 1972

9 – 10 / FEBRUÁR ▶ 20.15

Hommage: Haskell Wexler

Kto sa bojí Virginie Woolfovej? (r. M. Nichols, 1966), *Medium Cool* (1969)

11 / 14 – 19 / 21 / FEBRUÁR ▶ 20.15

Cyklus Dozerat' a trestať

Kabinet doktora Caligariho (r. R. Wiene, 1920), *Psychochrám* (r. J. Zachar, 1964), *Návrat ztraceného syna* (r. E. Schorm, 1966), *Prelet nad kukučím hniezdom* (r. M. Forman, 1975), *Frances* (r. G. Clifford, 1982), *Šílení* (r. J. Švankmajer, 2005), *Zvieracia kazajka* (r. J. Maybury, 2005), *Jimmy P.* (r. A. Desplechin, 2013)

12 / FEBRUÁR ▶ 18.15, 20.15

Cyklus Double Bill

Bonnie a Clyde (r. A. Penn, 1967), *Takí normálni zabíjaci* (r. O. Stone, 1994)

13 / FEBRUÁR ▶ 18.00

Výročia osobností: Juraj Šebok

Vlčie diery (r. P. Bielik, 1948)

13 – 14 / FEBRUÁR

Zamilovaný víkend

Motýle (r. P. Strickland, 2014), *Imaginárne lásky* (r. X. Dolan, 2010), *Love* (r. G. Noé, 2015), *Láska* (r. M. Haneke, 2012), *Dánske dievča* (r. T. Hooper, 2015), *Východ slnka* (r. F. W. Murnau, 1927) a *Samba* (r. E. Toledano, O. Nakache, 2014). Vstupné: 1+1 zadarmo.

13 / 20 / 27 / FEBRUÁR ▶ 20.15

James Dean: Portrét rebela

Na východ od raja (r. E. Kazan, 1955), *Rebel bez príčiny* (r. N. Ray, 1955), *Gigant* (r. G. Stevens, 1956)

14 / 28 / FEBRUÁR ▶ 16.30

Detská filmotéka

Popolvár najväčší na svete (r. M. Ďapák, 1982), *O sněhurce* (r. V. Plívová-Šimková, 1972)

14 / FEBRUÁR ▶ 18.15

Výročia osobností: Ernest Kostelník

Archimedov zákon (r. A. Lettrich, 1964)

16 – 17 / FEBRUÁR ▶ 18.15

Výročia osobností: Igor Rusnák

Kohút nezaspieva (r. M. Ďapák, 1986), *Neďaleko do neba* (r. M. Ďapák, 1987)

18 – 20 / FEBRUÁR

Festival izraelského filmu KolNoa

Klub vyvolených (r. A. Wolf, 2015), *Viviane sa chce rozviesť* (r. R. Elkabetz, S. Elkabetz, 2014), *Rozlúčkový večerok* (r. S. Maymon, 2014), *Jablká z púšte* (r. A. Lubetzky, M. Harari, 2014), *Baba Joon* (r. Y. Delshad, 2015)

18 – 19 / 21 / FEBRUÁR ▶ 18.15

Výročia osobností: Svetozár Stračina

Advokátka (r. A. Lettrich, 1977), *Nylonový mesiac* (r. E. Grečner, 1965), *Sneh pod nohami* (r. I. Húšťava, 1978)

24 – 26 / FEBRUÁR ▶ 18.00, 18.15

Carte Blanche: Ján Štrasser

Šťastie príde v nedeľu (r. J. Lacko, 1958), *Obchod na korze* (r. J. Kadár, E. Klos, 1965), *Vítaz* (r. D. Trančík, 1978)

■ BRATISLAVA – KINO MLADOSŤ

▶ www.kinomladost.sk**2 / FEBRUÁR**

Výročia Vlado Müller

Kristove roky (r. J. Jakubisko, 1967), strihové pásmo. Vstup voľný. ▶ švr

■ BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY

▶ www.a4.sk**10 / FEBRUÁR ▶ 20.00**

Výber z Festivalu poľskej animácie

13 / FEBRUÁR ▶ 20.00Premiéra filmu *Zmätok zmyslov* (r. P. Leibitzer)**14 – 15 / 21 – 22 / FEBRUÁR ▶ 20.00**

Claire Simon

Prestávky, *Za každú cenu*, *Boží úrad* a *Gare du Nord*

26 / FEBRUÁR ▶ 20.00

Kino inak

Východ slnka (r. F. W. Murnau, 1927) s hudobným sprievodom projektu Námestie republiky

27 / FEBRUÁR ▶ 20.00

Kino inak

Farby piesku (r. L. Kaboš, 2015) + diskusia s režisérom

■ PREHLIADKY A FESTIVALY NA SLOVENSKU

26 – 28 / FEBRUÁR

5. zimný filmový seminár 4 živly: Rebélia

(BANSKÁ ŠTIAVNICA) ▶ www.4zivly.sk

▶ PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ

27 / JANUÁR – 7 / FEBRUÁR

45. MFF Rotterdam (HOLANSKO)

5. október (r. Martin Kollár), *Gardeners* (r. M. Fornay)
▶ O festivale čítajte viac na str. 10. ▶ www.iffm.com

31 / JANUÁR – 14 / FEBRUÁR

28. Európsky festival pre mladých Het Jeugd Film Festival, Antverpy, Bruggy, Gent, Kortrijk (BELGICKO)

Rukojemník (r. J. Nvota) v mestách Antverpy a Bruggy
▶ www.jeugdfilmfestival.be

11 – 21 / FEBRUÁR

66. festival Berlinale, Berlín (NEMECKO)

▶ O festivale čítajte viac na str. 6. ▶ www.berlinale.de

15 – 19 / FEBRUÁR

MF horských filmov, Domžale (SLOVINSKO)

Suri (r. P. Barabáš) ▶ www.imffd.com

18 / FEBRUÁR – 5 / APRÍL

Festival Expedičná kamera, 221 miest

(ČESKO, SLOVENSKO)

Suri (r. P. Barabáš) ▶ www.hedvabnastezka.cz

19 – 28 / FEBRUÁR

13. festival dokumentárnych filmov Big Sky, Montana (USA)

Felvidék – Horná zem (r. V. Sárkány)

▶ www.bigskyfilmfest.org

19 / FEBRUÁR – JÚN

Buntownicy Kamery – prehliadka filmov československej novej vlny, Varšava, Vroclav (POLSKO)

322 (r. D. Hanák), *Deň náš každodenný* (r. O. Krivánek), *Kristove roky* (r. J. Jakubisko), *Kým sa skončí táto noc* (r. P. Solan), *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák), *Slávnosť v botanickej záhrade* (r. E. Havetta), *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Boxer a smrť* (r. P. Solan), *Dialóg 20 40 60* (r. P. Solan), *Z. Brynych, J. Skolimowski*, *Prišiel k nám Old Shatterhand* (r. D. Hanák), *Voda a práca* (r. M. Slivka)
▶ www.kinonh.pl

23 – 26 / FEBRUÁR

Prehliadka súčasnej filmovej tvorby krajín V4, Forlì (TALIANSKO)

Koza (r. I. Ostrochovský)

26 / FEBRUÁR – 3 / MAREC

FF Spirit of Fire, Chanty-Mansijsk (RUSKO)

Eva Nová (r. M. Škop)

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

▶ Zuzana Sotáková

Na Berlinale so svetovými premiérami

► Zuzana Sotáková

Dve svetové premiéry minoritných slovenských filmov uvedie 66. ročník prestížneho Berlinale (11. – 21. 2.). V sekcii Panorama to bude hraná snímka *Já, Olga Hepnarová* debutujúcich českých režisérov Petra Kazdu a Tomáša Weinreba a v sekcii Generation sa predstaví film *Ani ve snu!* režiséra Petra Oukropca. Slovensko bude mať zastúpenie aj v programoch Berlinale Talents a ScripTeast.

Mala len 22 rokov, no pod tlakom spoločnosti, rodiny i vlastnej osobnosti sa uchýlila k masovej vražde. Čiernobiely film *Já, Olga Hepnarová* prináša existenciálnu drámu osamelej ženy, ktorá v roku 1973 nasadla do nákladného auta a v centre Prahy zabilala osem ľudí. „Predovšetkým nás zaujímal, prečo a ako je to možné,“ uviedli režiséri, ktorí si pri rozprávaní príbehu udržiavali istý odstup, aby sa emotívne nepriklonili na stranu hlavnej postavy. Do filmu, ktorý koprodukovala spoločnosť ALEF FILM & MEDIA, obsadili aj slovenských hercov Juraja Nvotu, Zuzanu Stavnú či Ivana Palúcha. Berlínsky festival ho uvedie vo svetovej premiére ako otvárací film nesúťažnej prehliadky Panorama.

Slovenská spoločnosť ARINA film production zase koprodukovala hranú snímku *Ani ve snu!*, ktorá bude druhou svetovou premiérou slovenského titulu na 66. Berlinale. Uvedú ju v súťaži programovej sekcie Generation 14+, ktorá sa zameriava na súčasnú svetovú tvorbu pre deti a mládež. Hlavnou postavou filmu českého režiséra Petra Oukropca je šestnásťročná Laura, ktorá sa pohybuje medzi realitou a vyfantazírovaným svetom. V predstavách jej patrí chlapec Luky, do ktorého sa zamilovala, v skutočnom živote sa jej snaha o zblíženie končí karambolom. V istom okamihu sa Laura musí rozhodnúť, ktorý zo svetov uprednostní.

Viacere slovenské tituly sa objavujú aj v ponuke agentov na predaj filmov (sales agentov). Spoločnosť Arizona Distribution zastupuje film *Já, Olga Hepnarová*, Loco Films predstaví na filmovom trhu titul *Eva Nová*, agent Pluto Film pracuje so snímkom *Koza*, Cercamon s koprodukčným *Rodinným filmom*, Deckert Distribution s dokumentom *Para nad riekou* autorov Roberta Kirchhoffa a Filipa Remundu, Summerside International plánuje prezentovať

Nvotovo *Rukojemníka* a dánska spoločnosť LevelK má v ponuke pripravovaný slovensko-český film *Učiteľka* v réžii Jana Hřebejka.

Slovenská účasť na 66. Berlinale sa tým nekončí. Na podujatí Berlinale Talents, ktoré združuje nádejných tvorcov z celého sveta a ponúka im možnosť diskusií, master classy či workshopy pod vedením skúsených odborníkov z rôznych oblastí, sa zúčastní aj režisérka, scenáristka a producentka Diana Fabiánová. Medzinárodnú pozornosť si vyslúžila celovečerným dokumentom *Mesiac v nás* (2009) a krátkometrážnymi *Mesiachikmi* (2014). Fabiánová práve pripravuje dlhometrážny dokument *Šťastne (ne)verný* s témou nevery v rôznych kultúrnych a sociálnych kontextoch. Okrem toho pracuje na scenárii hraného filmu a vyvíja aj dokument o prenatálnej psychológii.

Slovensko bude mať zastúpenie aj na berlínskej časti celoročného programu ScripTeast pre scenáristov zo strednej a z východnej Európy. Zúčastní sa na nej scenáristi Michal Kollár a Tereza Olhová s projektom trpkkej komédie *Samko Tále – Kniha o cintoríne* podľa knižnej predlohy Daniely Kapitáňovej. Príbeh o bláznovi a vernom pionierovi, konfrontovanom dlho po páde komunizmu s novými skutočnosťami o činoch, ktoré vykonal v mene pionierskeho sľubu, bude režírovať v rukách Michala Kollára.

Počas festivalu sa bude slovenská kinematografia po boku českej a slovinskej po jedenásty raz prezentovať v stánku Central European Cinema. Stánok poskytne priestor na pracovné stretnutia filmových profesionálov a bude slúžiť na informovanie o tunajšej tvorbe. Za Slovensko ho organizačne zastrešuje Slovenský filmový ústav, ktorý na Berlinale pripravil katalóg *Slovak Films 15 – 16* aj anglické vydanie *Film.sk*. ▲

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 4. 2. 2016

13 hodín: Tajní vojaci z Bengházi

(*13 Hours: Secret Soldiers of Benghazi*, USA, 2016) DCP 2D, 144 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÁ DRÁMA
RÉŽIA: Michael Bay **HRAJÚ:** John Krasinski, Pablo Schreiber, Max Martini, Toby Stephens, James Badge Dale, Freddie Stroma
DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Vo filme sa rekonštruje útok islamských militantov na americkú ambasádu v líbyjskom meste Bengházi z 11. septembra 2012. Hrdinami snímky sú členovia špeciálnej ochranky ambasády, ktorí sa snažia islamských bojovníkov odraziť.

PREMIÉRA: 4. 2. 2016

Agenti dementi

(*Mortadelo y Filemón contra Jimmy el Cachondo*, Španielsko, 2014) DCP 2D, 91 min., MP, ČESKÉ TITULKY, ANIMOVANÝ/KOMÉDIA
RÉŽIA: Javier Fesser
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Miroslav Trnavský, Juraj Predmerský, Peter Rúfus, René Jankovič, Ondrej Kaprálik, Dušan Taragel, Gregor Hološka, Zuzana Šebová, Martina Dolná, Juraj Baláž, Ivan Vojtek ml. **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Mortadelo a Filemón sú tí „najcennejší“ superšpióni tajnej vládnej agentúry, povolaní na to, aby riešili zločiny, ktoré žiadny iný agent nevyrieši... alebo skôr situácie pokazia tak, ako by nikto iný nedokázal.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Ako byť single

(*How to be Single*, USA, 2016) DCP 2D, 109 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Christian Ditter **HRAJÚ:** Dakota Johnson, Alison Brie, Leslie Mann, Rebel Wilson, Damon Wayans Jr., Carla Quevedo
DISTRIBÚTOR: Continental film

New York je plný osamelých srdc, ktoré hľadajú ten pravý vzťah. Alice, Robin, Lucy, Meg, Tom a David majú spoločné to, že sa musia naučiť, ako byť single.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Bella a Sebastián 2

(*Belle and Sebastian 2*, Francúzsko, 2015) DCP 2D, 99 min., MP 12, ČESKÝ DABING, DETSKÝ/RODINNÝ/DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Christian Duguay **HRAJÚ:** Félix Bossuet, Tchéky Karyo, Margaux Chatellier, Thierry Neuvic, Urbain Cancelle
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Pokračovanie obľúbeného príbehu sleduje zážitky desaťročného chlapca Sebastiána a jeho vernej psey kamarátky Belly pri putovaní úchvatnou alpskou krajinou v septembri 1945.

PREMIÉRA: 25. 2. 2016

Bohovia Egypta

(*Gods of Egypt*, USA, 2016) DCP 2D + ČESKÉ TITULKY/DCP 3D + ČESKÝ DABING, 127 min., ČESKÉ TITULKY, FANTASY/AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Alex Proyas
HRAJÚ: Nikolaj Coster-Waldau, Brenton Thwaites, Chadwick Boseman, Elodie Yung, Courtney Eaton Gerard Butler, Geoffrey Rush
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Staroveké paláce a pyramídy v údolí rieky Níl ovládne mágia, monštrá, rozzúrení bohovia a šialenstvo. Osud Egypta a celého ľudstva visí na vláske, keď na scénu vstúpi nečakaný hrdina, aby v bitke bohov o egyptský trón zmenil pomer síl, zachránil svoju lásku aj celý svet.

PREMIÉRA: 25. 2. 2016

Brooklyn

(*Brooklyn*, Veľká Británia/Írsko/Kanada, 2016) DCP 2D, 111 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ/HISTORICKÝ/DRÁMA
RÉŽIA: John Crowley **HRAJÚ:** Saoirse Ronan, Domhnall Gleeson, Julie Walters, Jim Broadbent, Sarah Gadon, Emory Cohen, Julie Walters
DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Mladá Eilís sa v 50. rokoch vydáva z Írska do New Yorku za novým životom. Po prvotných ťažkostiach spoznáva fešného talianskeho robotníka a jej smútok za domovom mizne. Po smrti sestry sa však musí vrátiť za matkou do Írska a stretáva aj novú lásku.

PREMIÉRA: 4. 2. 2016

Dánske dievča

(**The Danish Girl**, USA, 2015) DCP 2D, 119 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ/DRÁMA

RÉŽIA: Tom Hooper **HRAJÚ:** Eddie Redmayne, Amber Heard, Alicia Vikander, Matthias Schoenaerts, Adrian Schiller, Ben Whishaw, Sebastian Koch **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Film nakrútený podľa rovnomennej knihy v réžii oscarového Toma Hoopera prináša milostný príbeh inšpirovaný skutočným životom dánskej maliarky Gerdy Wegener a jej partnera Einara. Ten zistí, že je ženou v mužskom tele, a ako prvý na svete podstúpi operáciu vedúcu k zmene pohlavia.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Deadpool

(**Deadpool**, USA, 2016) DCP 2D + IMAX, 104 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/KOMÉDIA

RÉŽIA: Tim Miller **HRAJÚ:** Ryan Reynolds, Morena Baccarin, Ed Skrein, T. J. Miller, Yorick Van Wageningen, Gina Carano, Brianna Hildebrand **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Film o najnetradičnejšom antihrdinovi marvelovských komiksov. Bývalý člen špeciálnych jednotiek a žoldnier Wade Wilson sa podrobí experimentu, vďaka ktorému získava schopnosť rýchleho samouzdravovania. Po tomto experimente sa stáva Deadpoolom a prenasleduje muža, ktorý mu takmer zničil život.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Decibely lásky

(**Decibely lásky**, Česko, 2015) DCP 2D, 95 min., MP 12, MUZIKÁL/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Miloslav Halík **HRAJÚ:** Rudolf Hrušínský najml., Ladislav Potměšil, Filip Cíl, Jitka Cvančarová, Lucie Vondráčková, Bolek Polívka, Rudolf Hrušínský ml., Michal David, Iva Janžurová, Jiří Bartoška **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Hudobná romanca zo súčasnosti sleduje štyridsiatnika Ruda Hovorku, ktorý je popri svojej práci príležitostným diskžokejom. Diváci môžu sledovať, ako sa vyvíja jeho vzťah s otcom aj s dcérou Jitkou, ktorá pracuje v miestnej nemocnici.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Hundroš

(**Mieliensäpahoittaja**, Finsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Dome Karukoski **HRAJÚ:** Antti Litja, Petra Frey, Mari Perankoski, Iikka Forss, Viktor Drevitski, Bruno Puolakainen **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Hundroš je muž z minulosti. Vie, že dobre už bolo a nič pekné ho nečaká. Uzatvára sa pred všetkým moderným, pretože svet sa pre neho skončil v roku 1953. Z jeho ulíty ho vyženie až bolestivý úraz. Nutnosť navštívi fyzioterapiu v Helsinkách znamená pre starého muža celú sériu nepríjemných epizód.

PREMIÉRA: 18. 2. 2016

O poschodie nižšie

(**Un etaj mai jos**, Rumunsko/Francúzsko/Nemecko/Švédsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 93 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Radu Muntean **HRAJÚ:** Teodor Corban, Iulian Postelnicu, Oxana Moravec **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Po tom, ako bol náhodným svedkom domácej hádky, ktorá sa skončila vraždou, Pătrascu zisťuje, že je v spore s dvomi najbližšími susedmi. Jedným je bizarný vrah, tým druhým jeho vlastné svedomie...

PREMIÉRA: 4. 2. 2016

Päťdesiat odtieňov čiernej

(**Fifty Shades of Black**, USA, 2015) DCP 2D, 85 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Michael Tiddes **HRAJÚ:** Marlon Wayans, Kali Hawk, Affion Crockett, Fred Willard, Mike Epps, Jane Seymour **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Paródia na sivé bestsellery, ktorá stavia do centra pozornosti miesto erotiky smiech.

PREMIÉRA: 4. 2. 2016

Druhá šanca

(**En chance til**, Dánsko/Švédsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 102 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/TRILER

RÉŽIA: Susanne Bier **HRAJÚ:** Nikolaj Coster-Waldau, Ulrich Thomsen, Nikolaj Lie Kaas, Maria Bonnevie **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Kriminalisti Andreas a Simon žijú celkom odlišné životy – prvý je vzorným manželom, druhý sa rozvedol a zrútil sa mu svet. Situácia sa náhle zmení, keď sú privolaní k hádkе medzi párom narkomanov. Keď Andreas objaví ich zanedbané dieťa, rozhodne sa ho uniesť. Simon musí nastaviť rovnováhu medzi dobrom a zlom.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Ejzenštejn v Guanajuate

(**Eisenstein in Guanajuato**, Holandsko/Mexiko/Finsko/Belgicko, 2015) DCP 2D + DVD + MP4, 105 min., MN 18, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ FILM

RÉŽIA: Peter Greenaway **HRAJÚ:** Elmer Bäck, Stelio Savante, Lisa Owen, Maya Zapata, Luis Alberti, Rasmus Slätis **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Sovietsky režisér Sergej Ejzenštejn cestuje v roku 1931 do Mexika, kde sa chystá nakrúcať. V meste Guanajuato sa ho ujme sprievodca Palomino Canedo. Ejzenštejn tam na vlastnej koži zažíva úzke prepojenie medzi láskou a smrťou. Film ponúka divákovi možnosť nahliadnúť do desiatich dní, ktoré otriasli Ejzenštejnom.

► Recenziu čítajte na stranách 20 – 21.

PREMIÉRA: 11. 2. 2016

Harold

(**Her er Harold**, Nórsko/Švédsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 87 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA

RÉŽIA: Gunnar Vikene **HRAJÚ:** Björn Granath, Olaf Heggdal, Fanny Ketter, Björn Sundquist, Ellen Birgitte Winther **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Po 40 rokoch úspešného podnikania s nábytkom Haroldova firma skrachuje, pretože v blízkosti postavia obchodný dom IKEA. V zúfalstve a zlosti sa Harold rozhodne odísť do Švédska a uniesť toho, kto zapríčiniť jeho bankrot – samotného zakladateľa spoločnosti IKEA Ingvara Kamprada...

PREMIÉRA: 18. 2. 2016

Robinson Crusoe

(**Robinson Crusoe**, Belgicko/Francúzsko, 2015) DCP 2D + DCP 3D, 90 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ/RODINNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Vincent Kesteloot, Ben Stassen **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Michal Domoňoš, Michal Klučka, Táňa Pauhofová, Jana Valocká, Karol Čálik, Ján Kolenik, Ivan Laca, Henrieta Kolláriková-Jančišinová **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Na ostrove žije priateľský papagáj Utorok a jeho zvierací priatelia. Jedného dňa vyplávajú búrka na pláž stvorenie, aké tento papagáj nikdy nevidel – človeka menom Robinson Crusoe. Utorok, ktorý celý život snívá, že bude objavovať svet, rýchlo pochopí, že človek môže byť jeho šanca.

PREMIÉRA: 25. 2. 2016

Rachanda

(**Rachanda**, Česko, 2016) DCP 2D, 104 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROZPRÁVKA/KOMÉDIA **RÉŽIA:** Marta Ferencová **HRAJÚ:** Bolek Polívka, Vladimír Polívka, Vilma Cibulková, Oldřich Kaiser, Jan Hrušínský, David Novotný, Petr Čtvrtáček, Jaromír Nosek, Martin Pechlát, Aleš Břík, Denisa Pfauserová, Martina Bezoušková, Ester Kočičková **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Rozprávka o rozmaznanej princeznej a dvoch kamarátoch, ktorí sa neživia vždy úplne poctivo. Až keď sa trojica ocitne v čarovnom čiernom lese, kde žijú podivné lesné bytosti, naučia sa to, čo ich nedokázali naučiť ani ľudia – že tak, ako sa my správame k ostatným, sa budú druhí správať k nám.

PREMIÉRA: 18. 2. 2016

Saulov syn

(**Saul fia**, Maďarsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 107 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA **RÉŽIA:** Laszló Nemes **HRAJÚ:** Géza Röhrig, Levente Molnár, Urs Rechn, Todd Charmont, Sándor Zsótér, Marcin Czarnik, Jerzy Walczak **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Osvienčim 1944. Maďarský žid Saul je členom Sonderkommandu, ktoré je v masínérii tábora pridelené na prácu pri plynových komorách a hromadách, kde sa pália ľudské ostatky. Keď Saul objaví uprostred kopy mŕtvot telo svojho syna, prebudí sa v ňom naliehavá potreba obstaráť mu riadny židovský pohreb.

PREMIÉRA: 25. 2. 2016

Tri spomienky

(Trois souvenirs de ma jeunesse, Francúzsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 120 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

REŽIA: Arnaud Desplechin

HRAJÚ: Quentin Dolmaire, Lou Roy-Lecollinet, Mathieu Amalric, Dina Drukarova, Cécile Garcia-Fogel, Françoise Lebrun

DISTRIBÚTOR: ASFK

Paul Dédalus sa pripravuje na odchod z Tadžikistanu a spomína – na svoje detstvo, na matkine záchvaty šialenstva, na puto, ktoré ho spájalo s bratom Ivanom. Spomína na svojho otca, na cestu do Sovietskeho zväzu, na priateľa, ktorý ho zradil, na štúdium v Paríži a hlavne na Esther.

PREMIÉRA: 18. 2. 2016

Zoolander No. 2

(Zoolander 2, USA, 2016) DCP 2D, MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA

REŽIA: Ben Stiller HRAJÚ: Ben Stiller, Penélope Cruz, Owen Wilson, Will Ferrell, Christine Taylor, Kristen Wiig, Benedict Cumberbatch, Justin Bieber

DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Dvaja odvekí rivali v modelingu Derek a Hansel musia dať hlavy doko-py, pretože nad nimi visí hrozba, že budú navždy zmiatnutí z prehladkových mól a nahradení mladšími, krajšími a šikovnejšími.

MFF Rotterdam odpremiéruje slovenský film

Stredometrážny režijný debut oceňovaného fotografa a kameramana Martina Kollára 5. október uvedie vo svetovej premiére 45. ročník prestížneho Medzinárodného filmového festivalu Rotterdam (27. január – 7. február). Film o Kollárovom bratovi, ktorý čaká na životne dôležitú operáciu, sa v Rotterdame predstaví 1. februára v sekcii As Long As It Takes: Mid-Length. „Je to príbeh môjho 52-ročného brata. Každý z nás pravdepodobne už premýšľal, ako by chcel možno stráviť posledné dni svojho života. Ján sa tento čas rozhodne stráviť na bicykli naprieč svetom, ako tulák, ako ‚Easy Rider‘. A žiadne myšlienky na hypotéku, dane a každodenný rutinný život mu nebránia v jasnom uvažovaní. Jánovo ‚memento mori‘ sa začína,“ uviedol Kollár, ktorý do 50-minútového filmu nevloží žiadne dialógy. Tento typ rozpráva-nia príbehu je podľa jeho slov poctou filmu ako médiu, ktoré rozpráva prostredníctvom obrazov. Snímku na festivale osobne uvedie režisér spolu s jej protagonistom a s producentom Ivanom Ostrochovským. Okrem toho MFF Rotterdam predstaví film Miry Fornay Gardeners o skúškach a súžení afrického žiadateľa o azyl v Európe. Uvedú ho v sekcii This Is Where Reconstruction Starts spolu s ďalšími piatimi projek-tmi, ktoré vznikli na popud samotného festivalu. Ten oslovil filmá-rov z rôznych kútov sveta, aby pripravili filmovú reflexiu na tému rekonštrukcie. Titul Gardeners uvedú aj v sekcii ID: Community Cameras. Práve Mira Fornay získala na tomto festivale pred tromi rokmi hlav-nú cenu Hivos Tiger Award za drámu Môj pes Killer.

► ZS

Filmový kabinet v treťom semestri

Vzdelávací cyklus o dejinách kinematografie Filmový kabinet otvorí 4. februára v Kine Lumière svoj tretí semester, nazvaný Cesty dospelosti. Mapovať bude obdobie od 60. rokov po súčasnosť a východiskom je predpoklad, že na začiatku 60. rokov dozrievala v kinematografii generácia tvorcov, ktorá už môže hovoriť o dejinách filmu. „Práve toto sa ukazuje ako zásadný moment. Kinematografia reflektuje samu seba, pracuje so svojou tradíciou, nadväzuje na ňu alebo ju radikálne od-mieta, dochádza k jej zhodnocovaniu či prehľadovaniu,“ približujú lektori kabinetu – filmový teoretik Michal Michalovič a estetik Juraj Oniščenko. Témou úvodnej prednášky bude Francúzska nová vlna a premena, premietaná sa bude film François Truffautu Jules a Jim (1962). V rámci desiatich stretnutí kabinetu sa účastníci budú venovať aj československej novej vlne, žánrovému panoptiku Juraja Herza, Taliansku po neorealizme, transcendentálnemu štýlu Andreja Tarkovského, novému nemeckému filmu aj novému Hollywoodu, Dogme 95 i kome-diálnej skupine Monty Python. Pred každou projekciou sa uskutoční lektorská prednáška, po premietaní bude diskusia. Semester ukončí 26. mája téma Súčasný slovenský hraný film, spojená s projekciou filmu Koza Ivana Ostrochovského.

► ZS

O slovenskej kinematografii za hranicami

► Zuzana Sotáková

Nové slovenské filmy, koprodukcie, profily tvorcov, správy z filmového priemyslu. To sú témy, o ktoré je záujem v zahraničných špecializovaných médiách, systematicky informujúci aj o slovenskej kinematografii. Spolupracuje s nimi aj Slovenský filmový ústav.

Medzi informačné portály, ktoré pravidelne uverejňujú správy zo slovenského filmového prostredia, patria najmä Film New Europe a Cineuropa. „V prvom rade ide o informácie z producentského prostredia,“ hovorí Eva Križková, ktorá donedávna spolupracovala ako slovenská korešpondentka s medzinárodným informačným portálom Film New Europe (FNE), zameraným na audioviziu strednej a východnej Európy. „Publikované texty majú viaceré formáty, no najčastejšie sú to profily producentov, novinky z oblasti koprodukcii so Slovenskom a prehľad aktuálnych grantových schém a podporených projektov. V poslednom roku sa pod drobnohľadom ocitlo využívanie dotácií v programe podpory audiovizuálneho priemyslu,“ tvrdí Križková, ktorú v pozícii korešpondentky aktuálne nahradila Alexandra Gabrižová. S FNE úzko spolupracuje aj Slovenský filmový ústav (SFÚ), a to už od začiatku fungovania portálu. „Spolupracujeme pri tvorbe koncepcie, s autormi pri výbere tém, poskytovaní informácií zo strany Národného kinematografického centra a od roku 2014 vďaka podpore Audiovizuálneho fondu aj formou intenzívnejšieho partnerstva s finančnou participáciou – projektu Slovenská sekcia na FNE,“ približuje riaditeľka NKC SFÚ Alexandra Strelková. Portál FNE funguje aj vďaka podpore z programu Kreatívna Európa/MEDIA a na základe priamej finančnej podpory filmových centier a fondov regiónu. Uvedený projekt má za cieľ zabezpečiť pokračovanie slovenskej sekcie v rámci FNE s rozsiahlejšími kvalitnými informáciami o slovenskej audiovizii a čo najširšiu distribúciu zameranú na medzinárodné profesionálne prostredie.

SFÚ spolupracuje aj s portálom Cineuropa, ktorý publikuje články o filmoch vo výrobe, o koprodukciami, oceneniach pre slovenské filmy, ich účasti na medzinárodných festivaloch a o všetkom, čo súvisí

s národným priemyslom a čo by malo byť relevantné pre iné krajiny, hlavne európske. „Cineuropa aj recenzuje filmy a prináša rozhovory s režisérmi. Články sú zverejnené v štyroch jazykoch, aby sme maximalizovali dosah. Keďže naši čitatelia sú väčšinou profesionáli a nie všeobecní návštevníci kina, najväčší záujem máme informovať o filmovom priemysle. Najmä v prípade filmového potenciálu pre sales agentov, distribútorov a ďalších partnerov, ktorí by mali záujem spolupracovať s režisérom či producentom alebo chcú jednoducho sledovať súčasné európske trendy a úspechy v kinematografii,“ uviedol pre Film.sk šéfredaktor portálu Cineuropa Domenico La Porta. Slovenským korešpondentom pre Cineuropu je Martin Kudláč.

„Cineuropa funguje s podporou filmových centier z európskych krajín a určite by bolo pre Slovensko zaujímavé zapojiť sa medzi takýchto partnerov a potenciálne aj získať na tomto portáli väčší priestor, rovnako ako byť čiastočne súčasťou tvorby jeho koncepcie a obsahu,“ uvažuje Alexandra Strelková, ktorá považuje takýto typ spolupráce za dobrú investíciu pre slovenskú kinematografiu. Poznomená však, že hlavne v menších a mladších kinematografiách, ako je aj tá slovenská, býva častým problémom nedostatok profesionálnych redaktorov, ktorí sa špecializujú na informovanie o film industry. Je to teda zaujímavá výzva a priestor na realizáciu mladých novinárov i študentov filmových škôl.

Okrem týchto portálov sú pre propagáciu dôležité špecializované časopisy, najmä „veľká trojka“ Screen, Variety a Hollywood Reporter a ich online platformy, ktoré venujú selektívnu pozornosť aj tu najširšiemu regiónu. Informujú o filmoch, ale aj o festivaloch, počas ktorých vydávajú festivalové denníky. Ich redaktori či korešpondenti majú rozdelené regióny záujmu a NKC SFÚ s nimi udržiava kontakty. ▲

2015: Rytmus verzus Rytmaus

► Miro Ulman

Rok 2014 sme vlni nazvali rokom rekordov filmovej distribúcie na Slovensku. Mnohé z nich však nevydržali ani dvanásť mesiacov. Celková návštevnosť totiž medziročne vzrástla o viac než 11 percent a podiel domácich filmov na celkovej návštevnosti bol v roku 2015 takmer 7-percentný. Prítom podiel minoritných koprodukcii na návštevnosti slovenských filmov sa z roka na rok znižuje. Najnavštevovanejším domácim filmom sa opäť stal dokument. Tentoraz *Rytmus: Sídliškový sen*.

Do začiatku decembra sa *Rytmus: Sídliškový sen* debutujúceho režiséra Mira Drobného držal v TOP 10 najnavštevovanejších filmov na Slovensku. Až v závere roka ho bondovka *Spectre* a najnovšie *Star Wars* odsunuli na jedenástu priečku. Tých 81 597 divákov mu však stačilo na to, aby sa stal deviatym divácky najúspešnejším domácim filmom v ére slovenskej samostatnosti a druhým najnavštevovanejším dokumentom.

Z hľadiska produkcie bol rok 2015 s 30 dlhometrážnymi slovenskými a koprodukčnými filmami (z toho len 8 minoritných koprodukcii) najplodnejším v histórii Slovenska. A rekordný bol i počet premiér. Do kín sa dostalo až 25 dlhometrážnych filmov – 11 hraných (z toho len 1 minoritná koprodukcii), 11 dokumentárnych a 3 animované. Potešiteľné je, že bol medzi nimi aj *Lokalífilmis* Jakuba Kronera s Pištom Lakatošom, Rytmausom a ďalšími obľúbenými postavičkami z *LokalTV*. Tento prvý slovenský dlhometrážny animovaný film od roku 1980 bol dokonca až do premiéry dokumentu o Rytmu-sovi najnavštevovanejším domácim filmom roku a nakoniec mu so 47 237 divákmi patrila druhá priečka medzi domácimi snímkami (celkovo bol 22.). Najnavštevovanejším domácim hraným filmom

bola rozprávka Alice Nellis *Sedem zhavranelých bratov* so 45 471 divákmi. Divácky najúspešnejšou minoritnou koprodukcii sa v roku 2015 stala *Domáci péče* so 4 315 divákmi. Filmy distribuovalo 7 distribučných spoločností – najaktívnejšia z nich bola Asociácia slovenských filmových klubov so siedmimi domácimi premiérami – a 4 produkčné spoločnosti nasadili do kín svoje filmy priamo, bez spolupráce s klasickým distribútorom.

Dôvera divákov k domácej produkcii postupne narastá. Priemerná návštevnosť na predstavenie 100-percentne slovenského filmu alebo majoritnej koprodukcie síce klesla zo 41,56 diváka v roku 2014 na 30,26, ale spolu prišlo do kín na všetky domáce premiéry 303 048 divákov, čo je 6,7-percentný podiel na celkovej návštevnosti. Najvyššiu priemernú návštevnosť na predstavenie mali *Vojtech* Viktora Csudaia (41,85 diváka) a *Eva Nová* Marka Škopa (41,76). Priemerné vstupné na domáci film bolo 4,61 eura, čo je o 39 centov viac než v roku 2014.

Vlaňajšej filmovej distribúcií na Slovensku sa budeme podrobnejšie venovať v marcovom čísle *Film.sk*. ▲

DISTRIBÚCIA PREMIÉROVÝCH SLOVENSKÝCH A KOPRODUKČNÝCH FILMOV V ROKU 2015

NÁZOV FILMU	REŽIA	ROK VÝROBY	KRAJINA PŮVODU	DÁTUM PREMIÉRY	POČET PREDSTAVENÍ	POČET DIVÁKOV	HRUBÉ TRŽBY	PRÍEMERNÁ NÁVŠTEVNOSŤ NA PREDSTAVENIE	PRÍEMERNÁ CENA VSTUPENKY	DISTRIBÚTOR
1. Rytmus: Sídliškový sen	Miro Drobný	2015	SK	20.8.2015	2 049	81 597	402 348,64 €	39,82	4,93 €	Itafilm
2. Lokalífilmis	Jakub Kroner	2015	SK	18.6.2015	1 773	47 237	235 872,98 €	26,64	4,99 €	Continental film
3. Sedem zhavranelých bratov	Alice Nellis	2015	SK/CZ	28.5.2015	1 601	45 471	178 310,67 €	28,40	3,92 €	Magic Box Slovakia
4. Spevankovo 5: O profesiách	Diana Novotná	2015	SK	29.10.2015	1 081	33 510	170 976,88 €	31,00	5,10 €	TONADA
5. Vojtech	Viktor Csudaia	2015	SK	17.12.2015	464	19 419	98 461,28 €	41,85	5,07 €	Continental film
6. Wilsonov	Tomáš Mašín	2015	SK/CZ	1.10.2015	775	19 334	102 111,17 €	24,95	5,28 €	Forum Film
7. Rukojemník	Juraj Nvota	2014	SK/CZ	8.1.2015	660	17 048	84 289,23 €	25,83	4,94 €	Bararuda Movie
8. Eva Nová	Marko Škop	2015	SK/CZ	19.11.2015	223	9 313	29 063,20 €	41,76	3,12 €	ASFK
9. Anton Srholec	Alena Čermáková	2015	SK	8.10.2015	222	6 589	19 143,04 €	29,68	2,91 €	ASFK
10. Suri	Pavol Barabáš	2015	SK/CZ	21.5.2015	139	4 694	11 259,79 €	33,77	2,40 €	ASFK
11. Koza	Ivan Ostrochovský	2015	SK/CZ	10.9.2015	173	2 940	7 755,25 €	16,99	2,64 €	ASFK
12. Tak ďaleko, tak blízko	Jaro Vojtek	2014	SK	2.4.2015	130	2 117	7 118,56 €	16,28	3,36 €	Itafilm
13. Čistič	Peter Babjak	2015	SK	15.10.2015	180	2 077	9 177,71 €	11,54	4,42 €	Bontofilm
14. Očami fotografky	Matej Mlnáč	2015	SK/CZ	17.9.2015	88	778	2 802,03 €	8,84	3,60 €	Itafilm
15. 5. pluk – Misia Afganistan	Peter Kaštil	2014	SK	12.3.2015	55	637	2 813,07 €	11,58	4,42 €	Bararuda Movie
16. Návrat do horiaceho domu	Anna Grusková	2014	SK	27.1.2015	27	395	838,38 €	14,63	2,12 €	ANZIO
17. Čakáreň	Palo Korec	2015	SK	29.10.2015	37	376	667,22 €	10,16	1,77 €	ASFK
18. Farby piesku	Ladislav Kabaš	2015	SK	16.9.2015	14	367	722,25 €	26,21	1,97 €	MEDIA FILM
19. Johankino tajomstvo	Juraj Nvota	2015	SK/CZ	18.12.2015	9	308	236,00 €	34,22	0,77 €	ALEF FILM & MEDIA
20. Zmenil tvár Sanghaja	Ladislav Kabaš	2010	SK	23.9.2015	8	169	310,50 €	21,13	1,84 €	MEDIA FILM
21. Milan Čorba	Martin Šulík	2014	SK	30.4.2015	25	118	200,43 €	4,72	1,70 €	ASFK
SPOLU	100 % slovenské filmy, majoritné koprodukcie a 60/50				9 733	294 494	1 364 478,28 €	30,26	4,63 €	
1. Domáci péče	Slávek Horák	2015	CZ/SK	22.10.2015	290	4 315	19 089,13 €	14,88	4,42 €	Forum Film
2. Malý pán	Radek Beran	2015	CZ/SK	30.4.2015	409	2 309	9 115,17 €	5,65	3,95 €	Itafilm
3. Mirage	Szabolcs Hajdu	2014	HU/SK	19.3.2015	101	1 521	2 716,90 €	15,06	1,79 €	ASFK
4. Malá z rybárne	Jan Balej	2015	CZ/SK/DE	3.9.2015	139	409	1 292,02 €	2,94	3,16 €	Continental film
SPOLU	minoritné koprodukcie				939	8 554	32 212,82 €	9,11	3,77 €	
SPOLU	všetky slovenské a koprodukčné filmy				10 672	303 048	1 396 691,10 €	28,40	4,61 €	

POZNÁMKA: Filmy sú zoradené postupne podľa počtu divákov.
ZDROJ: Únia filmových distribútorov SR a produkčné spoločnosti

FOTO: Miro Nôta

Vždy ma zaujímali hlavne obsahy

► Daniel Bernát

Nitriansky rodák Ján Mojto (*1948) koncom 60. rokov emigroval a dnes je z neho rešpektovaná osobnosť v oblasti filmovej a televíznej produkcie a distribúcie. V 80. rokoch sa zaslúžil aj o nadviazanie koprodukčnej spolupráce západného Nemecka s bratislavskou Kolibou, vďaka čomu vznikla *Tisícročná včela* a viacero známych filmových rozprávok (*Perinbaba*, *Kráľ Drozdia brada*, *Galoše šťastia* a iné). V decembri minulého roku mu v Bratislave minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák udelil ocenenie Vyslanec dobrej vôle.

Ako ste sa dostali k filmu?

– Náhodou. Zaujímalo ma písanie, chcel som sa stať básnikom. No myslel som si, že sa v žiadnom inom jazyku nebudem vedieť vyjadriť tak ako v slovenčine, a keď som v roku 1969 emigroval, akoby som stratil reč. V istom okamihu som sa rozhodol – zabudni na to, že budeš spisovateľom alebo novinárom, treba robiť niečo praktické. Vyštudoval som teda ekonómiu a začal pracovať v tejto oblasti. Uvedomil som si však, že to nie je úplne to pravé. Náhodou som sa dostal do kontaktu s pánom Leom Kírhom, ktorý mal veľký mediálny podnik, a on mi ponúkol prácu. Na začiatku som robil lektora, ktorý posudzuje scenáre.

Prejdime hneď k nemeckým koprodukciam s bratislavskou Kolibou, za ktorými ste stáli. Celé to pripomína dramatický filmový príbeh o návrate do jamy levovej – pustili ste sa do spolupráce s krajinou, ktorá vás odsúdila za emigráciu.

– Pre mňa to bolo v podstate jednoduché, lebo som bol na Západe – mimo tej jamy levovej. Slovenský film v druhej polovici 70. rokov potreboval devízy na technologickú obnovu. Na televíznom trhu v Cannes za mnou ktosi prišiel, že ľudia zo Slovenska sa chcú baviť o tom, či tam nechceme prísť nakrúcať. Keďže som vedel po slovensky, išiel som za nimi. To oni si museli uvedomiť, s kým hovoria, a obhájiť to doma. Bolo pre mňa trochu aj zadostučinením, že emigrant a nepriateľ vlasti je zrazu objektom tamojšieho záujmu.

Ako sa teda koprodukčná spolupráca rozbehla?

– Začalo sa to *Tisícročnou včelou*, drahým projektom, na ktorý chýbali finančné prostriedky. Dohovorili sme sa na nejakých možnostiach a vtedy do veci vstúpil majiteľ firmy pán Kírch a podmienil spoluprácu tým, že ma budú môcť navštíviť rodičia, ktorí mali zakázané cestovať. To bola nepísaná podmienka zmluvy. A vtedajší riaditeľ Slovenského filmu pán Hlinický za to prevzal zodpovednosť, takže riziko bolo aj na jeho strane. Nevieť, ako sa mu to podarilo presadiť. No z tej spolupráce vznikla chuť na ďalšiu. Samozrejme, na Kolibe vtedy trochu zavial nový vietor, veď *Tisícročnú včelu* sme dostali na festival do Benátok, vysielali ju zahraničné televízie, tvorcom sa pootvoril svet... Hľadali sme ďalšie projekty, niečo, čo by mohlo byť zaujímavé pre slovenských divákov a súčasne by sa to dalo predať na Západe, v Nemecku či Taliansku. Svoju úlohu zohralo aj presvedčenie, že na Slovensku je dostatok zaujímavých tvorivých

ľudí, ktorí budú zároveň ochotní vopchať sa do nami definovaného korzetu. Paralelne s Jakubiskovou *Tisícročnou včelou* nakrúcal Martin Hollý *Sol' nad zlato*, čo je na Západe neznáma rozprávka. Bol to náš druhý projekt s Kolibou, ponúkli sme doň dvoch hercov, priniesli prvky, ktoré mohli byť zaujímavé aj pre západného diváka, a výsledkom bola veľmi pekná rozprávka, s ktorou sme išli priamo do televízie. Na základe toho vznikol nápad na sériu rozprávok a nakoniec ich bolo, myslím, osemnásť. Väčšina z nich sa vysielala dodnes.

Čo pre slovenských režisérov znamenala práca na koprodukčných filmoch s Nemeckom? Predsa len, dostali sa do situácie, ktorá bola pre viacerých nová. A mali ste, naopak, pocit, že slovenskí režiséri do rozprávok prinášajú prvky, ktoré boli nové pre západné publikum?

– Takto by som to nepovedal. Východonemecká DEFA mala tradíciu vo výrobe rozprávok a predávala ich aj do západného Nemecka, kde sa vysielali aj české programy pre deti. Nemecké publikum bolo otvorené. Čo sa týka slovenských režisérov, oni vychádzali z prostredia, kde bol režisér hlavným tvorcom, film bol jeho dielom. A v prípade týchto koprodukcí v podstate prijímali zákazky. My sme na vec išli z iného konca – tu je žáner s určitými zákonitosťami, limitovaná dĺžka, vyberali sme témy, zadávali podmienky. Stretali sa tu dva svety, no nemyslím ideologické. Išlo skôr o tradičné poňatie úlohy režiséra ako najvyššieho tvorca na jednej strane a producentný systém na strane druhej. Tak vznikla aj *Perinbaba*, ktorá je jednou z najznámejších nemeckých rozprávok. Jakubisko z toho však urobil oveľa viac, než ponúkala samotná rozprávka, a pri tom trafil jej podstatu. To bola zaujímavá spolupráca. Celkovo na tých rozprávkach robila slovenská filmárska elita a niekedy sme s tvorcami viedli veľmi dlhé rozhovory, ale nakoniec sme sa dokázali dohodovať. Nerobilo sa na báze nanucovania, našli sme spoločnú základňu. Východiskovým bodom bol ekonomický záujem, a to aj zo strany Koliby, no tvorcov to zaujímalo napriek tomu, že nešlo o čisto autorské projekty v tradičnom ponímaní.

Nekrútili ste pri spolupráci s krajinou východného bloku hlavou nad nejakými obštrukciami?

– Nie, vedel som pochopiť tamojšie problémy, veď som do svojej dvadsiatky v Československu žil. Išlo skôr o to, aby som si udržal vlastnú líniu a hľadal

riešenia. Bola to neštandardná spolupráca, samozrejme, aj výrobné. Napríklad časy nakrúcania boli určite dlhšie ako v Nemecku alebo vo Francúzsku, čas nemal v Československu takú ekonomickú hodnotu. No západoeurópski herci sa platia na deň, takže sme tlačili na hospodárnejšiu výrobu, čo je len jeden z rozdielov týchto dvoch svetov. Ideologickej konfrontácie sa to však netýkalo.

Koprodukčné rozprávky vznikali v 80. rokoch, potom prišla revolúcia a obdobie plné rôznych pohybov. Rozhodovali ste sa vtedy s pánom Kirchom, či budete nejako pokračovať v spolupráci so Slovenskom?

– V tom čase som o tom už mohol rozhodovať aj sám. Východná Európa bola zaujímavá aj hospodársky, aj čo sa týka tvorcov, ich schopností a filmárskeho vzdelania. Otázka znela, kde nakrúcať. Na Slovensku sa, žiaľ, Koliba stala objektom záujmu ľudí, ktorí mali iné zábery ako tvorbu filmov. Jej výrobná úroveň sa vytrácala, kým Barrandov sa po rôznych peripetiách vzchopil, a to vďaka americkým zákazkám, ale aj preto, že v Česku sa tvorivá kontinuita až tak výrazne nenarušila. Dúfal som, že Slovensko sa dostane do pozície dobrého výrobcu a že k tomu môže dopomôcť aj prepojenie s Viedňou. Žiaľ, nebolo z toho nič. My sme tu potom ešte robili projekt *Fantaghiro*, kde sme využili slovenské exteriéry, lenže problém bol v štruktúre Koliby.

Do firmy Lea Kircha ste nastúpili v 70. rokoch a vlastnú spoločnosť EOS ste založili v roku 2002, keď už bola situácia v audiovizuálnom priemysle a na mediálnom trhu pod vplyvom začínajúcej sa digitalizácie, internetu, nových produkčných a distribučných platforiem značne odlišná. Ako ste zohľadňovali tieto zmeny? Zvolili ste pre svoju spoločnosť stratégiu, ktorá sa ukázala ako plne funkčná, alebo trvalo dlhšie, než ste našli optimálny model fungovania?

– Popri tom všetkom, čo ste spomínali, to bolo aj obdobie prepuknutia mediálnej bubliny a nadhodnocovania istých vecí. Samozrejme, človek každodenne premýšľa nad vplyvmi technologického vývoja, ale mňa zaujímali predovšetkým obsahy, tie som chcel vyrábať a to bol môj cieľ. Optimálny model fungovania hľadáme stále – keďže sme v prostredí, ktoré sa mení, musíme sa prispôbovať. Za dlhé roky v tomto priemysle som sa naučil, že určitý vývoj môžeme viac alebo menej anticipovať, no jeho kon-

krétna podoba a dôsledky na organizovanie firiem sa predpovedať ani predvídať nedajú.

Od roku 2002 neuplynulo veľa času, ale došlo k ďalším zmenám. Považujete niektoré z nich za zásadné? A nie je tá situácia čoraz neprehľadnejšia a nepredvídateľnejšia?

– Situácia v audiovizuálnom priemysle je pomerne jednoduchá. Novovzniknuté distribučné cesty nahradili do konca minulého storočia tie staré, hoci ich niekedy trochu redukovali. Technologická zmena posledných desiatich rokov však vedie k vzniku distribučného systému, ktorý prvý raz ohrozuje tie staré osvedčené tak, že by ich mohol nahradiť. To znamená, že klasickú lineárnu televíziu by teoreticky mohla nahradiť televízia cez internet, ktorú si môžete zostavovať sám, a tak ďalej. To je veľká zmena a mňa teraz zaujíma otázka financovania nových obsahov, výroby nových audiovizuálnych produktov. V tom starom svete, v ktorom ešte stále žijeme, je hlavným financovateľom programov na jednej strane filmový priemysel a na strane druhej televízia. No vzhľadom na naznačený vývoj televízie je otázne, či ten budúci systém bude financovať aj obsahy. Zatiaľ to tak zväčša nie je.

Takže aké pred vami v súčasnosti stoja otázky, s ktorými sa musíte vyrovnávať?

– Zostáva jediná – obsah. Čo by mohlo divákov zaujať? Na to je ťažké odpovedať. Treba veľa pracovať, skúšať a mať šťastie. Napriek všetkému, alebo práve pri zohľadnení uvedeného vývoja, je v súčasnej situácii záujem o veľké mimoriadne programy. Tie sa dajú financovať, pretože starí účastníci trhu, ako sú televízne stanice, majú o ne záujem – dôkazom sú napríklad veľké seriály HBO alebo ZDF. Ja som sa vždy zaujímal o medzinárodný trh, takže som sa zaoberal predovšetkým tými väčšími programami. A v dnešnej situácii je možné do roka pár veľkých programov nielen vymyslieť a napísať, ale aj financovať, vyrobiť a predáť. Keby sme hovorili o kine, paralelou by bola koncentrácia na blockbustery. Konkrétne teraz robíme na veľkom seriáli *Babylon Berlín* či na projekte *Trpaslíci* podľa fantasy kníh, ktoré vyšli aj na Slovensku. Zameriavam sa pritom na také projekty, ktoré sú obsahovo zakotvené v Európe.

Prednášali ste na VŠMU v Bratislave, v prostredí, ktoré nemá parametre štandardného audiovizuál-

• FOTO: Miro Nôta

neho priemyslu a kde nemožno pomýšľať na také veľké projekty, aké produkujete. Mali ste pocit, že vaša skúsenosť je prenosná aj do tunajšieho prostredia? Inými slovami, platí pre všetkých producentov nejaký rovnaký základ?

– Áno. Na prednáškach išlo o sprostredkovanie postojov, ako sú zvedavosť, flexibilita, otvorenosť a tak ďalej. To nemá nič do činenia s veľkosťou krajiny. Samozrejme, konkrétne projekty sú v každej krajine iné, ale to platí aj o západoeurópskych krajinách. Belgickí producenti fungujú inak ako francúzski, ale napriek tomu musia rozumieť tomu, čo robia tí francúzski, aby sa popri nich presadili doma a podarilo sa im preniknúť aj do toho väčšieho kruhu. Myslím si, že aj slovenské, poľské, české, maďarské prostredie občas ponúka projekty, ktoré sa dajú urobiť tak, aby sa mohli presadiť aj mimo krajiny, pre ktorú vznikli. No, pravdaže, nedá sa uvažovať tak, že ideálnym modelom pre slovenského producenta je vyrábať zo Slovenska pre svet. Pre svet vyrába Hollywood a aj za našou snahou ponúknuť do tej najvyššej ligy popri dominantnej pozícii amerických programov niečo z Európy je tridsať rokov tvrdej práce, bojov, štastia, vysvetľovania...

Čo podľa vás charakterizuje zaujímavú a úspešnú kinematografiu?

– V prvom rade musí byť zaujímavá a úspešná tam, kde vzniká. Na európske kinematografie sa nemôžeme pozeráť len hospodársky, z takého pohľadu by Európa prestala vyrábať. Všade v Európe je filmová výroba podporovaná rôznymi spôsobmi štátom a každá krajina to podľa mňa má záujem robiť, lebo ide o výrazový prostriedok spoločnosti. Z tohto pohľadu slovenská kinematografia tieto podmienky znovu nadobudla a súvisí to aj s jej tvorivosťou. Druhou otázkou je hospodársky zaujímavá distribúcia týchto diel vo svete, čo je dnes veľmi ťažké. Treba sa snažiť preniknúť aj do tej festivalovej či poloarthousej distribúcie v zahraničí a zdá sa mi, že tomu dnes ešte čosi chýba. Treba rozmýšľať, ako sa viac dostávať do povedomia, v čom zohráva dôležitú úlohu kultúrna politika štátu. Podľa mňa by mal mať každý štát záujem rozširovať svoju filmovú a televíznu tvorbu do sveta, pretože je to najlepší sprostredkovateľ hodnôt. ◀

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk

Neexistuje univerzálny model distribuovania filmov

► **Monika Lošťáková** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Rok 2010, keď začal Audiovizuálny fond so svojou podpornou činnosťou, by sa dal pre slovenskú kinematografiu považovať za prelomový. Pravidelný prísun dotácií, určených primárne na filmovú tvorbu, spôsobil postupný nárast vyprodukovaných filmov. Aká je však situácia s kinodistribúciou domácich snímok? Ako sa k slovenským filmom stavajú tunajšie distribučné spoločnosti? A majú slovenské snímky šancu obstáť vo veľkej konkurencii zahraničných, predovšetkým amerických mainstreamových titulov?

Donedávna platilo, že široká verejnosť prichádzala do kontaktu so slovenskými filmami iba sporadicky, domáce snímky sa zvyčajne považovali za artové, zaškatulkované zväčša ako „sociálne drámy“. Aj Tomáš Drobný z distribučnej spoločnosti Continental film prezentoval pred tromi rokmi v rozhovore pre *Trend* názor, že na Slovensku vznikajú len sociálne či psychologické drámy. „A to je zásadný problém. Ľudia majú dosť trápenia v každodennom živote a kino, akákoľvek forma kultúry či zábavy, má slúžiť na odreagovanie – potrebujú uniknúť z každodennej reality,“ uviedol Drobný. Zároveň však optimisticky dodal, že domácich projektov s väčším diváckym potenciálom pribúda. A ako príklad dobre nastaveného projektu, ktorý bol napokon aj divácky úspešný, menoval *Kandidáta* (r. J. Karásek). Do kína ho nasadil práve Continental film (minulý rok distribuoval slovenské snímky *Lokalfilmis*, *Vojtech* a minoritnú koprodukcii *Malá z rybárne*).

Platí, že slovenská kinematografia sa začína žánrovo diferencovať, do kína prichádzajú aj tituly, ktoré by sa dali považovať za divácke, určené širšiemu ako len klubovému či festivalovému publiku. Pribúdajú filmy typu *Kandidát* alebo snímky priamo cieleň na mladé publikum, ako bol vlnajší dokument *Rytmus: Sídlikský sen* (r. M. Drobný) či animovaný *Lokalfilmis* (r. J. Kroner). Peter Kot zo spoločnosti Itafilms, ktorá patrí k najúspešnejším dis-

tribútorom na domácom trhu, hovorí: „Vzhľadom na to, že v rebríčku TOP 10 divácky i finančne najúspešnejších domácich filmov za posledných 20 rokov figuruje tretina filmov nakrútených v období posledných troch rokov, možno potvrdiť pozitívny vývoj slovenskej kinematografie. Som presvedčený, že už sme konečne skončili s dlhoročnou fámou, že slovenskí diváci nechodia na slovenské filmy a nemajú ich radi. Naopak, keď ich slovenský film zaujme, dokážu zaplniť kina rovnako ako pri filmoch iných proveniencií. Dnes sa dá povedať, že divák si skutočne filmy vyberá, niektoré ocení, niektoré kruto prehliadne, a to platí tak pre americké, ako pre európske či slovenské filmy.“

Väčšina distribučných spoločností na tunajšom trhu má vo svojom portfóliu aj slovenské snímky. K spoločnostiam, ktoré s nimi pracujú najviac, patrí dlhodobá Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK). Distribuuje skôr „artovejšie“ tituly, ktoré neraz bodujú aj na zahraničných festivaloch (napríklad *Koza*, *Deti*, *Comeback*, *Eva Nová*). „Asociácia si na základe ponúk od slovenských producentov filmy vyberá. Ani zďaleka nemôžeme distribuovať všetky a stáva sa, že musíme titul odmietnuť,“ ozrejmuje Silvia Dubecká z ASFK. „Naša dramaturgia má svoje kritériá a tým hlavným je umelecká a estetická hodnota filmového diela.“ Peter Kot z Itafilmu (distribuoval snímky ako *Tak ďaleko, tak blízko*, *Ryt-*

mus: Sídlikský sen, *38*, *Očami fotografky*, *Všetky moje deti*) v tejto súvislosti uvádza: „Naša spoločnosť pristupuje ku každému filmovému titulu, bez ohľadu na to, či je domáci, alebo zahraničný, individuálne, pretože neexistuje žiadny univerzálny model distribúcie, použiteľný pri všetkých filmoch. Pri distribúcii filmov zohľadňujeme všeobecne známe parametre, ako sú žánr, kvalita, profesionalita realizácie, zameranie, cieľové publikum a podobne. Zaujímajú nás predovšetkým zábery a ambície tvorcov, teda či je film určený prioritne na plátno, alebo na obrazovku, či má primeraný, alebo limitovaný rozpočet, či sa s ním spája snaha osloviť širokú škálu divákov, alebo skôr komorné obecnosť, odvaha tvorcov riskovať a hlavne ich viera vo vlastné dielo.“

Pri spojení slovenský producent – slovenská distribučná spoločnosť predsa len existuje trochu iný, bližší vzťah, keďže ide o domáce audiovizuálne prostredie. „Až na jednu výnimku sa pri všetkých slovenských filmoch, ktoré sme distribuovali, začala naša spolupráca so slovenskými tvorcami a producentmi vo veľkom časovom predstihu pred uvedením titulu do kína, dá sa povedať, že ešte hlboko pred prvou klapkou,“ poznamenáva Peter Kot. Silvia Dubecká zase pripomína úlohu producenta v distribučnej fáze práce s filmom. „Čím viac sa producent zapája do distribúcie, čím viac sa o ňu zaujíma, tým väčší úspech a návštevnosť filmu sa dá očakávať. Zásadné je, aby producent film po jeho výrobe neopustil, ale aby s distribútorom čo najintenzívnejšie spolupracoval a mal na to čas.“

Éra digitalizácie spôsobila úbytok slovenských kín, a hoci niektoré z tých menších naďalej fungujú, často musia bojovať s veľkou konkurenciou v podobe miestnych multiplexov. Tie lákajú na väčší komfort či lepšie technické vybavenie kinosál a majú viac divákov, čo spôsobuje dva základné problémy. Aby menšie kina „prežili“, vyberajú si ich prevádzkovatelia a dramaturgia do programu tituly s veľkou marketingovou kampaňou (väčšinou filmy z americkej produkcie) a európske tituly vrátane slovenských sa neraz dostávajú do úzadia, majú menší počet projekcií, prípadne sú nasadzované v menej lukratívnych časoch/dňoch. Na druhej strane stoja majitelia multiplexov, ktorých prioritou je zisk a čo najväčší počet divákov. Tým sa špecifikuje aj ich výber filmov. Silvia Dubecká z ASFK v tejto súvislosti tvrdí: „Majitelia multiplexov si myslia, že svoje publikum poznajú. Ja si skôr myslím, že tým, aké

filmy preferujú vo svojom programe, formujú publikum na svoj obraz. Vlastníkov multiplexov, často nadnárodné spoločnosti, nikdy nebude zaujímať v prvom rade národný film. Ak o nasadení filmu v bratislavskom multiplexoch rozhoduje niekto zo zahraničia, nevie posúdiť, ako môže v jeho kinách fungovať napríklad Eva Nová, lebo nepozná kontext. Nezávislú distribučnú spoločnosť, akou sme my, stojí veľké úsilie presadiť kvalitný slovenský film do takýchto kín. Napríklad Eva Nová sa okrem klasických kín a filmových klubov dostala do siete Cinemaxov v regiónoch a premietali ju aj v bratislavskom multiplexe Cinemax.“ Asociácia slovenských filmových klubov pritom chce, aby sa filmy, ktoré distribuuje, udržali v kinách dlhšie ako pri „bežnej“ distribúcii. A Dubecká zároveň zdôrazňuje, že ambíciou ASFK je dostávať filmy do všetkých kín.

„Pre nasadzovanie filmov do multikín, za ktoré sa musí platiť poplatok, platí to isté ako pre marketingové kampane, vždy ide o vyhodnotenie potenciálu,“ reaguje na tému multiplexov Peter Kot z Itafilmu. „Žiaľ, v poslednom čase sa pri slovenských filmoch nedodržiavajú celosvetovo platné uzavierajúce sa termíny uvedenia filmu do kína a následne v televíziách či na DVD, čím producenti znemožňujú ich riadne uvedenie v slovenských multikinách a kinách.“

Tomáš Drobný, ktorý figuruje aj v spoločnosti Cinemax, v uvedenom rozhovore v *Trende* vysvetľuje, že komerčné multikina s finančne náročnou prevádzkou si nemôžu dovoliť premietiť niečo, čo publikum nechce – riadia sa teda primárne diváckym potenciálom filmov, a to bez ohľadu na krajinu ich vzniku.

A dokáže dobrá marketingová kampaň ovplyvniť aj návštevnosť slovenských filmov? „Marketingová kampaň je v dnešnom svete určite dôležitá, ale rovnako dôležitá je, o čom film rozpráva, akú dáva správu. Je iné propagovať komédiu a iné drámu,“ myslí si Silvia Dubecká. „Nemyslím si, že megalomanská kampaň je zárukou, že film extrémne uspeje. A zo skúseností vieme, že najlepšie je, keď si ľudia o filme hovoria – šepkanda funguje zo všetkého najviac. Tu sa dostávame k tomu, že dôležitá je téma, jednoducho, či divák to, čo mu chceme premietnuť na plátno, bude baviť.“ ▲

Ako sa Greenaway hral s Ejzenštejnóm

► Tomáš Hudák (filmový publicista)

Ejzenštejnovo pobyty v Mexiku slúžia Petrovi Greenawayovi ako zámienka na rozpracovanie vlastných tém: človek poháňaný sexuálnou energiou, fascinácia smrťou, konflikt umelca s okolím. Príbeh je zrejme do veľkej miery vymyslený (no úprimne, koho to zaujíma?) a to najdôležitejšie, čo sa o Ejzenštejnovi dozvieme, je, ako by mohli vyzerat' jeho filmy v 21. storočí. Z filmu *Ejzenštejn v Guanajuate* srší hravosť a obsahuje viacero výborných režisérskych nápadov, hoci celkový dojem môže byť rozpačitý.

Ide o jeden z tých filmov, pri ktorých je ľahké mať nesprávne očakávania. Naznačuje totiž, že by mohol vysvetľovať, čo sa udialo v Mexiku, prečo Ejzenštejn nedokončil *Que viva Mexico!*, ako to bolo s jeho sexuálnou orientáciou, prípadne prečo sú jeho filmy po návrate zo Severnej Ameriky iné. Film však nič z toho nerobí a v skutočnosti ani nemá túto ambíciu. Greenaway sa nesnaží vysvetliť Ejzenštejnu ani nakrútiť jeho biografii. Namiesto toho si ho modeluje podľa seba a od skutočnosti sa oddeľuje podľa toho, ako sa mu to hodí. Greenaway je Ejzenštejnovo fascinovaný a svojím obdivom k nemu sa netají, to mu však nebráni (alebo, naopak, práve preto môže) urobiť z jeho života svoje vlastné dielo.

Film sa odohráva počas desiatich dní (ktoré otriasli Ejzenštejn) v roku 1931, ku koncu jeho vyše ročnej cesty po Mexiku. Po neúspešných snahách nakrútiť film v Hollywoode sa Ejzenštejn rozhodol urobiť šťastí hraný, šťastí dokumentárny film *Que viva Mexico!* s finančným krytím ľudí okolo Uptonu Sinclaira. Film však nikdy nedokončil, pretože okrem iného sa nakrúcanie predlžovalo a producenti ho

odmietli ďalej financovať. Ejzenštejnovo pobyty v Guanajuate je, aspoň podľa Greenawayovho filmu, v tomto smere príznačný – režisér síce spoznáva mexickú kultúru, Múzeum mŕtvych a najmä svoju sexualitu, ale nakrúcaniu sa venuje výrazne menej (vo filme je to doslova niekoľko sekúnd).

Vidíme, že v jeho osobnom a milostnom živote nastal zlom. Vidíme však iba tento zlom a v skutočnosti nevieme, ako Ejzenštejn tých desať dní v Guanajuate zmenilo. Asi jediným náznakom je, že sexuálna frustrácia, ktorú podľa vlastných – teda Greenawayových – slov premieňal na tvorivú energiu, vďaka novým skúsenostiam odišla. Dokopy sa však o Ejzenštejnovi nič nedozvieme. A práve preto zájdeme ďalej, ak opustíme pocit, že by sme mali. Pochopiteľne, narábať takto voľne s historickou postavou môže byť sporné, no vo fikcii plne legitímne.

Podobne ako v prípade Rembrandta a filmu *Nočná hliadka* aj tentoraz sa Greenaway inšpiruje spôsobom tvorby svojho hrdinu. Nejde pritom o obyčajné preberanie, ale skôr o aktualizáciu niektorých

ejzenštejnovských prvkov takým spôsobom, aby zapadli do Greenawayovho diela. Vo filme tak napríklad vidíme obraz rozdelený na tri časti, pričom každá zobrazuje dej z iného uhla pohľadu a/alebo s jemným časovým posunom. Greenaway vkladá do filmu pôvodné fotografie Ejzenštejna a ďalších historických postáv, „nepatričné“ archívne zábery (pri úvahe o muchách), dokáže vyabstrahovať postavu z prostredia, digitálne vytvára pozadie, ktoré je neprimerane umelé, alebo postaví na okraj príbehu stereotypných ozbrojených Mexičanov ako vystrihnutých z grotesky.

Inšpiračné zdroje teda neostávajú iba pri Ejzenštejnovi, spája ich však princíp atrakcií. Film je plný drobných nápadov a „výbuchov“, niekedy sú to zábery, niekedy celé scény, no v každom prípade – ony sú najväčšou silou filmu. Niekoľko z nich pritom vystupuje nad ostatné: zábery spod sklenenej podlahy, keď vidíme iba rozmazané, šťastí zatie-

nené postavy; Ejzenštejnova hádka s Mary Craig Sinclair, nakrútená akoby v jednom zábere, pričom sa menia uhly pohľadu; úvod s príchodom do mesta, ktorý je eklektickou a zároveň krásnou, energickou, vysvetľujúcou a absurdnou zmesou takmer všetkého už opísaného a mnohého ďalšieho (mójim obľúbeným momentom je z ničoho nič sa objavujúci orchester hrajúci Prokofieva) alebo scéna deflorovania spojená s „prednáškou“ o syfilise. Tá je zároveň výborným príkladom toho, ako Greenaway pracuje s humorom, keď aj vážne scény dokáže nenápadne „podrývať“. Ejzenštejn je vo svojich dlhých monológoch často ironický, situácie, v ktorých sa nachádza, sú neraz nadnesené. Nakoniec, už len zobrazenie Ejzenštejna ako excentrickej, až klaunovskej postavy naznačuje, že celý film netreba brať príliš vážne. Je to zábava, hra. No zároveň zdroj inšpirácie. ▲

Ejzenštejn v Guanajuate (Eisenstein in Guanajuato, Holandsko/Mexiko/Fínsko/Belgicko, 2015) _SCENÁR A RÉŽIA: Peter Greenaway
_KAMERA: Reiner van Brummelen **_STRIH:** Elmer Leupen **_HRAJÚ:** Elmer Bäck, Luis Alberti, Stelio Savante, Lisa Owen, Maya Zapata a iní
_MINUTÁŽ: 105 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●

Naivnejší ako Baarová

► **Zuzana Vojteková Točíková** (filmová publicistka)

Najslávnejšia česká herecká hviezda 30. rokov, osudová milenka Hitlerovho pobočníka. Život Lídy Baarovej je sám osebe neuveriteľne dramatickým príbehom; keby taký niekto vymyslel, povedali by ste si, že má príliš bujnú fantáziu. Avizované veľkolepé filmové spracovanie jej života sa preto stalo dlhoočakávanou udalosťou. Veľký dramatický potenciál však režisér Filip Renč nedokázal premeniť a z ohlasovanej výpravnej historickej drámy sa vyklúla skôr rozpačitá melodráma.

Lída Baarová stvárnila viac ako 60 filmových postáv v snímkach, ktoré sú súčasťou českej, nemeckej, talianskej, ale i španielskej kinematografie. Zahrala si aj v jednom z raných filmov Federica Felliniho *Darmošlapi* (1953) a počas pôsobenia v Nemecku odmietla lukratívny kontrakt s holywoodskou spoločnosťou MGM. Vzťah s Goebbelsom bol v jej živote iba krátkou epizódou, no práve táto aféra ovplyvnila celý nasledujúci osud vtedy iba 23-ročnej ženy a jej rodiny. Hoci by sa v jej príbehu našlo množstvo iných zaujímavých a možno i dramatickejších situácií, nie je prekvapivé, že sa Renč namiesto snahy o uchopenie Baarovej života zamerala na jeho divácky najatraktívnejšiu časť.

Film je vždy fikcia, či už vychádza zo skutočných udalostí, snaží sa ich verne zachytiť, alebo dokonca kopírovať. V prípade stvárnenia postáv, ako je Hitler či Goebbels, je prirodzene, nemožné vyhnúť sa porovnávaniu s realitou, ale v neobyčajnom príbehu Lídy Baarovej predsa len bol priestor na vytvorenie iného uhla pohľadu, na kreovanie osobitého charakteru postáv. No či na Renčov film nazeráme s vedomím toho, čo už o jeho pozadí vieme, alebo sa ho snažíme vnímať samostatne, jeho *Lída Baarová*

jednoducho nefunguje. Práve v snahe čo najviac kopírovať realitu autor zabúda na vytváranie vlastných charakterov, a tak sa z jeho postáv stávajú zväčša iba vyprázdnené karikatúry.

Dej filmu je rámcovaný rozhovorom mladej reportérky so zostarnutou herečkou, ktorého zjavnou predlohou bol dokument Heleny Třeštíkovéj *Sladké hořkosti Lídy Baarové* (1995), neskôr prepracovaný na celovečerný film *Zkáza krásou* (2015). Úvodná scéna, plná dobovej hudby a kostýmov, nás prenesie do 30. rokov, keď Baarovej hviezda už v Čechách jasne žiari a ona je pripravená naštartovať kariéru v zahraničí. Spolu s matkou sa tak vydáva na svoj prvý veľký kasting do Berlína, kde ju však namiesto ovácií čaká výsmech za jej nedokonalú nemčinu. „Teraz sa ti smejú, ale raz sa ti budú klaňať,“ zaznie z úst Lídinej matky v podaní Simony Stašovej a nasleduje humorne ladená sekvencia záberov, ako Baarová krvopotne trénuje nemecký akcent s korkovou zátkou v ústach. Po veľkom úsilí nasleduje veľký úspech a ten odštartuje sled osudových udalostí.

V snahe o dynamický a humorom odľahčený úvod, ktorý má kontrastovať s nasledujúcim dramatickým dejom, vyznieva ako prvý prešľap práve herecký pre-

jav Simony Stašovej. Jej výraz prehnane snaživej matky je, žiaľ, iba predzvesťou nasledujúcich kopiačich sa nedostatkov filmu: rušivých českých postsynchronov nemeckých hercov, preexponovanej orchestrálnej hudby, neustálych klíšé (Hitler s večne strnulým výrazom tváre, púšťajúci Wagnera) či prvoplánového vysvetľovania všeobecne známych faktov v dialógoch postáv, vďaka čomu musí scénu pochopiť aj ten najnezainteresovanejší divák. Obsadenie Pavla Křížka, romantika Štěpánka z filmovej série o básnikoch, do úlohy Führera je síce úsmevným momentom, no kasting nie je problém, ale zrejme jediná devíza Renčovho filmu. Problémom sú nevybudované, ploché charaktery postáv, čo sa najviac odrazilo práve na kľúčovom vzťahu Baarovej a Goebbelsa, a epizodickosť deja, zabíjajúca akúkoľvek dramatickosť príbehu.

Ríšsky minister propagandy stvárnený nemeckým hercom Karlom Markovicsom vyznieva aj vinou nevydareného postsynchronu ako úlisný úbožiak bez charizmy, takže Lídino pobláznenie pôsobí absolútne

nevykonštruovane, na čom celý príbeh veľkej lásky padá. Humorné prvky z úvodu filmu nechceme pokračujú aj v dramatických scénach a z vrcholu milostného vzplanutia naivnej krásky a ohyzdného netvora sa stáva aj vrchol filmového gýča, s akým sa snáď pri troche šťastia vo filmovom svete už nestretne. Epizodické rozprávanie, spájané do súvislostí komentárom starnúcej herečky, pochová akékoľvek napätie, emócie sú skôr prerozprávané ako prežitie a veľkolepá orchestrálna hudba Ondřeja Soukupa vyznieva len ako úsmevná snaha vytlačiť z diváka inak ničím nemotivovaný súcit.

Veľký príbeh, herecké obsadenie a na domáce pomery aj slušná finančná podpora Renčovho projektu vzbudili veľké očakávania. Film o Líde Baarovej zrejme pritiahne do kín svoje publikum a bude nesporne lákadlom aj pre staršiu generáciu pamätníkov, no do dejín kinematografie sa určite nepíše. ▲

Lída Baarová (*Lída Baarová*, Česko, 2016) _ **RÉŽIA:** Filip Renč _ **SCENÁR:** Ivan Hubač _ **KAMERA:** Petr Hojda _ **HUDBA:** Ondřej Soukup _ **HRAJÚ:** Táňa Pauhofová, Karl Markovics, Gedeon Burkhard, Simona Stašová, Martin Huba, Lenka Vlasáková, Pavel Kříž, Anna Fialová a iní _ **MINUTÁŽ:** 106 min. _ **HODNOTENIE:** ●●

V mraze sa podáva studená nielen pomsta

► Kristína Aschenbrennerová (filmová publicistka)

Je vlastne úplne jedno, či je to klingonské príslovie, ako tvrdí Khan, alebo s tou ideou prišli Francúzi, prípadne Florinčania. Film *Revenant: Zmŕtvychvstanie* berie ono „pomsta je jedlo, ktoré najlepšie chutí studené“ veľmi doslovne. Jeho príbeh sa, s možnými vplyvmi legendarizácie, naozaj odohral – Hugh Glass skutočne žil a prežil útok grizlyho, a to vo veľmi, veľmi mrazivej zime dnešnej Montany a Severnej Dakoty. Ako film je intenzívny, krásny, fascinujúci, miestami bravúrnny. No má aj svoje „ale“.

Útok Arikariov tesne predtým, ako lovcovia kožušín pod vedením Andrewa Henryho (Domhnall Gleeson) naložili celý úlovok na lode, znížil ich počet na niečo málo vyše desať. Najmä však donútil unavených mužov, zreých akurát tak na návrat na základňu, vymeniť relatívne rýchlu a pohodlnú vodnú cestu za prechod horami zavalenými snehom. Akoby to nestačilo, ich stopár a skúsený lovec Glass (Leonardo DiCaprio) urobil veľkú chybu – išiel sám napred a bol o rozhodný moment pomalší ako matka dvoch mláďat grizlyho, ktoré ako prvé upúťali jeho pozornosť.

S ledva dýchajúcim Glassom je prechod horami nemožný a kapitán Henry nedokáže dokaličeného muža zabiť. Tak vypíše odmenu 100 dolárov pre každého, kto s Glassom ostane až do úplného konca. Ostáva Glassov syn Hawk, polovičný Pónio (Forrest Goodluck), vyplašený mladík Jim Bridger (Will Poulter) a John Fitzgerald (Tom Hardy), ktorý sa nikdy netajil svojím pozitívnym vzťahom k zabíjaniu a negatívnym vzťahom k Hawkovi. Nie je preto žiadnym prekvapením, že Hawka zabije a vytvorí situáciu, v ktorej vyplašeného Bridgera presvedčí, že Glass je mŕt-

vy a treba ísť ďalej. Fakty sú však trochu iné – Glass žije, Fitzgerald zabil jeho syna a mal by sa pripraviť na smrť.

Línia Glassovej legendárnej cesty za pomstou je síce nosná, no nie je jediná, ktorú film *Revenant: Zmŕtvychvstanie* rozvíja. Rozprávanie sa rozvetvuje jednak smerom k zvyšku loveckej skupiny, ale aj smerom k Arikariom, ktorí v úvode filmu lovcov prepadli a ukradli im kožu, aby ich predali Francúzom, a ktorých náčelník pátra po unesennej dcére. Práve rozširovanie zobrazeného sveta relativizuje istú čiernobielosť postáv, kľúčových pre budovanie motivácií. Je to svet známy zo skorších ľňárituových filmov, kde na jednej strane každý žije pre seba, chráni svoje záujmy aj za cenu života niekoho iného, no v ktorom stále existuje súcit a ochota konať dobro, láska a rešpekt aj priestor na meditovanie nad vyššími princípmi a nad tým, ako všetko so všetkým súvisí.

Film *Revenant: Zmŕtvychvstanie* je fascinujúci v precízne budovanom štýle, v dlhých záberoch, v 360-stupňových panorámach od detailu k veľkému celku a späť, keď tak prenáša pozornosť medzi

postavou a jej okolím. Scéna útoku medvedice je asi najsilnejším príkladom: panoráma lesa vo výške očí, zvuky naznačujúce prítomnosť niekoho ďalšieho, Glass sa rozliada po lese. Najprv nič, potom dve medviedatá. Vzápätí ich matka. A útok z bezprostrednej blízkosti, v ktorom sa opäť prostredníctvom panorámovania strieda pohľad na napadnutého Glassa s jeho pohľadom na medvedicu, ktorá odbieha za mláďatami, aby sa zase vrátila a pokračovala v začatom diele. Táto schéma snímania je zjavná už v prvej scéne útoku Arikariov, ale aj neskôr počas Glassovej cesty, keď sa hrdina striedavo skrýva pred nebezpečenstvom a, naopak, objavuje priateľov.

Nedá sa neobdivovať precíznosť, s akou sú zábery a sekvencie komponované. Zmysly sú saturované raz drsnými obrazmi, raz dych vyrážajúcimi zábermi širšej krajiny, rieky a nebies, čím sa prechádza od čohosi fyzického, telesného, k meditácii, pripomínajúcej Malickove filmy. K tomu pripája *Revenant: Zmŕtvychvstanie* motívy špinavých westernov o pomste,

herzogovských hrdinov s ich nezlomnou vôľou a schopnosťou prežiť neprežiteľné. Platí to aj pre vedenie a výkony hercov, ktorí sú unisono famózni, len DiCaprio má viac individuálneho priestoru a fyzicky najnáročnejšiu rolu, hoci po dlhom čase pôsobí – osobitne vo vzťahu otec a syn – mladší, než je, čo neprispieva k navodeniu pocitu silného rodičovského puta k Hawkovi.

Precíznosť štýlu, či už ide o obrazovú skladbu, mix zvuku, alebo hudbu, je však zároveň slabinou filmu. Presná logická štruktúra, ktorá je pre ľňáritu príznačná, zosilňovaná práve iteráciou spôsobu snímania scény v dlhých panorámach od detailu tváre po veľký celok „pohľadu“, práca s intenzitou zvukov, hudba, ale aj herecký prejav, to všetko sa v určitom momente stáva exhibíciou (obdivuhodnej) filmárskej zručnosti miesto toho, aby to boli nástroje, respektíve prostriedky filmového rozprávania. ▲

Revenant: Zmŕtvychvstanie (The Revenant, USA, 2015)

REŽIA A SCENÁR: Alejandro González Iñárritu **KAMERA:** Emmanuel Lubezki **HUDBA:** Bryce Dessner, Carsten Nicolai, Ryuichi Sakamoto **HRAJÚ:** Leonardo DiCaprio, Tom Hardy, Domhnall Gleeson, Will Poulter **MINUTÁŽ:** 156 min. **HODNOTENIE:** ●●●●

Johanka prehrala

► Zuzana Mojžišová (filmová publicistka)

Rozprávka. Útvar tradične spájaný s detstvom, ale v podstate nás sprevádza až do konca. Na začiatku rozprávky sami hltáme, potom, ak veci správne klapú, ich pomáhame hltáť svojim deťom a vnúčatám a popritom si prinajmenšom v kútiku duše želáme, aby sa naše životy podobali krásnemu rozprávkovému príbehu: klasickému, modernému, to je fuk, hlavne nech je všetko na konci dobre zaonačené. Veď predsa ako v rozprávke. No ale žitie nie je prechádzka ružovou záhradou, dokonca ani rozprávky niekedy nebývajú takou prechádzkou, skôr sú trápením. Žiaľ, domnievam sa, že je to aj prípad novej snímky režiséra Juraja Nvotu *Johankino tajomstvo*.

Literárna teória hovorí o rozprávke ako o žánri ľudovej a autorskej slovesnosti, ktorý podáva objektívnu realitu ako nadprirodzenú, s naivnou samozrejmosťou, stáby všetko bolo skutočné. Napriek fiktívnosti hovorí o ozajstných ľudských túžbach, etických normách a všeobecných životných pravdách. Rozprávka nebyva zasadená do konkrétneho historického či spoločenského kontextu, isté veci v nej môžu byť naznačené iba rámcovo a stereotypne. V rozprávkach možno vyzozorovať mnoho štylistických i sujetových ustálených variantov. Vy-užíva sa tu okruh štandardizovaných výrazových prostriedkov podmieňujúcich plynulosť rozprávačovej improvizácie: kde bolo, tam bolo, zvonec na koniec, tri hádanky a deväťhlavý drak... (*Ottův slovník naučný* z konca devätnásteho storočia v hesle báchorka/pohádka na dnešné pomery vtípne spomína aj toto: „Každý národ, vzdělaný i nevzdělaný, vykazuje své báchorky, své zkazky národní.“)

Filmová teória sa napriek premnohým odlišnostiam dobrovoľne priznáva aj k premnohým podob-

nostiam s rozprávkou napísanou, ľudovou či umeľou. Aj tu sa neraz vo vymyslenom priestore odohráva fiktívny príbeh ozdobený nadprirodzenom, aj tu (nie bezpodmienečne) bojuje dobro so zlom a spoza či spomedzi filmových obrazov vykúka morálny podtext na poučenie malého diváka.

Tvorba určená deťom si vyžaduje zvláštny druh imaginácie, ak to má dobre dopadnúť. Každý dospelý autor síce prežil detstvo, ale bolo – najmä v našom modernom, bleskurýchlo sa meniacom svete – vo všeličom iné, nie všetko zo včerajška je plynulo kompatibilné s dneškom. Navyše, aj časová a priestorová vzdialenosť tvorcu od detského vesmíru môže zohrať svoju úlohu. Nečudo, že mnoho autorov sa umeleckou tvorbou pre deti zaoberá práve vtedy, keď ich ratolesť ešte chodia do škôlky alebo ležia základné prvostupňové lavice.

Rozprávky, či už literárne, alebo filmové, sú dôležité. Majú totiž – ako každé umenie – schopnosť do istej miery formovať človeka, v tomto prípade však zväčša človečička ešte nedohotoveného, čiže

lahšie ovplyvniteľného. Na spôsob dobrý, na spôsob škodlivý... Ale je tu ešte aj tretia cesta. Čo ak je rozprávka nudná? (Spomínam si na jedno dávne bábkové divadelné predstavenie, po desiatich minútach sa moje znudené deti váľali po sedadlách. Tak sme šli preč, prechádzali sme k východu uličkou medzi sedadlami a sprevádzal nás závistlivý a zároveň prosebný šepot ďalších rukojemníkov predvážanej autorskej fantázie: „Mami, pozri, oni už môžu ísť domov!“)

Johankino tajomstvo sa začína rozvíjať na nevelkom schudobnomom statku, voľakedy možno oplýval mliekom, medom a chlebom, lenže zlý gazda a jeho rozmazaný syn majetok prehajdákali, dlhy narobili a za päťami sa im vyhrážajú vskutku nepríjemní chlapci. Keď sa vzápätí ukáže šanca získať peniaze tak, že nasilu vydajú Johanku za bohatého kupca, neváhajú ani na okamih. Lenže dievča sa nekalému plánu nemieni podvoliť, radšej sa rozhodne preobliecť za chlapca a utiecť z gazdovstva. Do mesta. Kde je kráľ, ktorý sa z neznámych dôvo-

dov, ale stoj čo stoj potrebuje zbaviť koruny a položiť ju na hlavu následníkovi trónu. Predtým však treba princa dobre oženiť, takisto nevedno prečo. A keď nie princa, tak aspoň princeznú, aby toho málo nebolo, aj turnaj s tromi hádankami sa uskutoční. Napokon do seba všetko pekne zapadne, lebo vždy, keby sa malo niečo zadrhnúť, objaví sa na scéne deus ex machina v podobe čoraz menej popletenej sudičky odpykávajúcej si na zemi trest za nedbalosť. Smiešne čaruje mnohokrát, často iba preto, aby otupila bezradnosť tvorcov.

Za posledných pár mesiacov je *Johankino tajomstvo* v priestore slovenskej kinematografie už tretia rozprávka. Všetky tri spája základná príbehová niť – cesta chudobného človeka-milióna z chalupy na kráľovský stolec, od samoty k pravej láske. *Láska na vlásku* Mariany Čengel Solčanskej podobne ako *Johankino tajomstvo* nevie zo základnej dejovej línie veľa zrna vymlátiť, a tak ju nasycuje vedľajšími prúdmi, ale sú to plané výhonky, zrna nepridajú, ani tej zábavy veru nie. Alice Nellis vychádzala pri

svojich *Siedmich zhavranelých bratoch* z rozprávky Boženy Němcovej, všetky zápletky priamo smerujú k hlavnému konfliktu; nie sú všetky charaktery výlučne čierno-biele; neraz sa objaví humor; rozprávka sa nerozptyľuje mlátením prázdnej (videnej i počutej) slamy; kvalitní herci v nej majú čo hrať (a nemusia len slabučko motivovaným krikom vytvárať dojem vyhrotenia nejakej akože dramatickej situácie); nevysmieva sa tu divákovi do tváre lacná a detinská slama trčiaca z umelých črievičiek namiesto (pravdepodobne zamýšľanej) výpravnosti; v neposlednom rade: morálny rámec *Siedmich zhavranelých bratov* drží najpevnejšie pokope a najväčšími načahuje ruku za dneškom. Lebo nestačí len, aby dobro nad zlom zvíťazilo, o poznanie viac toho treba, ak má vzniknúť slušná filmová rozprávka.

Dnešný príbeh pre deti má poučiť a zabaviť dnešné deti, nie tie včerajšie, tie už medzičasom vyrástli na dospelých ľudí, stali sa rodičmi a ich sila nútiť deti, aby boli rovnako naivné, ako boli oni, je veľmi obmedzená. Zložitý príbeh sa dá vysvetliť, po smutnom môžeme povedať niečo vtipné... Ale čo s príbehom plochým? Takým, ktorý sa neposunul za žánrové klišé ani o piad?

Premýšľam, pre koľkoročných divákov autori svoje *Johankino tajomstvo* dávali dokopy. Jednoduchosť (spracovania) príbehu naznačuje, že pre najmenších, teda pre takých, ktorí ešte pozerávajú len večerníčky. Lenže na dnešné mentálne schopnosti detí, čo sa absorbovania vizuálnych vnemov týka, je jednoduchý Nvotov dej prídľho rozprávany; dovoľím si pochybovať, že pri tom maličkí obsedia. A väčší už vôbec nie. (Nie, nie som vyznávačkou toho, že sa za

každú cenu musíme všetci najlepšie od rána do večera a od večera do rána baviť, že ešte aj to vzdelávanie by malo prebiehať veselou formou, lebo potom hrozí, že sa tu ubavíme na smrť. Ale zas na druhej strane celkom ignorovať, čo všetko majú dnešné decká s vysokou pravdepodobnosťou napozierané, to je autorské faux pas.)

Posledné filmy režiséra Juraja Nvotu sa vracajú do minulosti pomerne neďávnej. *Muzika* (2007) je o nenaplniteľných snoch skupiny hudobníkov z čias komunistickej totality, *ešteBák* (2012) sa odohráva v sedemdesiatych rokoch minulého storočia a ohmätáva kontúry morálnej sily jednotlivca v dobách celospoločenského marazmu, *Rukojemník* (2014), po *Muzike* druhý Nvotov film na motívy prózy Petra Pišťanka, rozpráva príbeh z oblasti socialisticko-kapitalistickej ostnatej hranice o chlapcovi s emigrovanými rodičmi a odbojným starým otcom. Viac či menej, úspešnejšie či menej úspešne sa Nvotovi tieto veselo dramatické návraty do minulosti darili, nádhych nostalgie a dôverčivosti, ktoré do nich vkladal, zjavne vyhovujú jeho režisérskemu naturelu. Tieto snímky Juraja Nvotu – a mnohí im to vyčítali – priveľmi zjemňovali stopy nereálnosti, rozprávkovosti, zmäčkujúce i kriviace problémy, o ktorých rozprával. Zdalo by sa teda, že naozajstná rozprávka „z mäsa a kostí“ bude potom pre režiséra schodnou cestou. Obávam sa však, že to schodná cesta vôbec nebola.

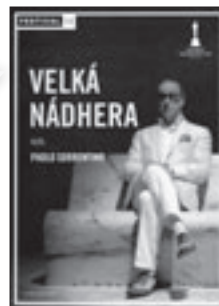
Recenzent to má niekedy ťažké. A recenzentka tiež. Chcela by pochváliť, ale nedá sa. Aj ten Martin Luther, nie King, ten starší, raz povedal: Stojím tu a nemôžem inak. ▲

Johankino tajomstvo (Slovensko/Česko, 2015)

REŽIA: Juraj Nvota **SCÉNÁR:** Zuzana Lišková, Magdaléna Glasnerová **KAMERA:** Jan Malír **STRICH:** Darina Smržová **HUDBA:** Sisa Michalidesová
HRAJÚ: Dominika Zeleníková, Filip Čil, Emília Vášáryová, Kristína Peláková, Ondřej Hraška, Ondřej Vetchý, Sziđi Tobias a iní
MINUTÁŽ: 75 min. **HODNOTENIE:** ●●

• FOTO: ALEF FILM & MEDIA/Zuzana Ricotti

Velká nádhera

(Film Europe)

Distribučná spoločnosť Film Europe sa rozhodla vyplniť z komerčného hľadiska rizikovejšiu medzeru na trhu s DVD a blu-ray nosičmi. Pod hlavičkou edície Festival 12 vybrala zo svojho portfólia umelecky najambicióznejšie, divácky náročné a cenami ovenčené snímky, šírené predtým výlučne v kinách a vo filmových kluboch. Úvodným titulom série je oscarový film režiséra Paola Sorrentina so spektakulárnym názvom *Velká nádhera*. No a spektakulárna je aj formálna stránka filmu, ktorá sa opája dynamickými kamerovými jazdami a kľzavým strihom, tvoriacim kontrast s obsahovou zložkou, usilujúcou sa preniknúť pod povrch veci ako existenciálna úvaha o tom, kto sme, odkiaľ a kam ideme. Aj hrdina neustále niekam kráča, filozofuje a analyzuje. Opája sa krásou pomínutelnou a povrchnou, ale lákavou i krásou trvácnu, nenápadnou, ktorej šírka a význam sa odhaľuje až s postupným uvedomovaním si vlastnej dočasnosti. Štúdia snobskej prázdnoty a bohorovnosti môže sama vyvolávať dojem plytkej a nablýskanej „vznešenej nudy“. DVD prináša okrem kvalitného anamorfného prepisu vo formáte 2,35 : 1, originálneho zvuku a českých titulkov aj bonus v podobe krátkeho rozhovoru s režisérom a dvojazyčný booklet so štúdiu Jindřišky Bláhovej.

Nožnicovorukey Edward

(Bontonfilm)

Tim Burton patrí k režisérom, ktorých výrazný vizuálny štýl a autorový rukopis sa nestratil ani v pásovej hollywoodskej produkcii. Jeho originálne režisérské vízie, výrazne ovplyvnené naivistickou poetikou filmov tzv. starého Hollywoodu, si dokázali nájsť svoju divácku základňu a postupne prenikli aj do mainstreamovej produkcie veľkých štúdií. Burton navyše našiel spriaznenú dušu v hercovi Johnnym Deppovi, ktorý sa zasa snažil vymaniť zo škatulky dievčenského idolu. Odštartovali tak spoluprácu na originálnych filmoch, ktorých kvalitu už možno skúmať z pomerne značného časového odstupu. Na nepoznanie zamaskovaný Depp sa v prvom filme tejto plodnej spolupráce prevetlil do frankensteinovského monštra s dušou, hľadajúcou spriaznenú bytosť vo svete, kde je najvyššie ceneným artiklom pôsobivý obal. Napriek rozprávko- ladenému príbehu s prvkami situačnej komédie dokázal Burton zachovať aj pomerne výrazný psychologický rozmer svojich hrdinov a očakávaný katarzný záver v podobe pravdepodobného, romantického happy endu ignoroval. K 25. výročiu vzniku filmu pripravil distribútor druhé, obrazovo vynovené a o dabing obohatené DVD vydanie. Bonusovými materiálmi však vybojil len blu-ray nosiče.

Temný případ II. série

(Magic Box)

Televízna seriálová senzácia roku 2014 sa dočkala druhej série. S touto prvou ju však spája iba názov a tvorca projektu, scenárista Nic Pizzolatto. Uzavretý koncept 8 epizód ponúka úplne nový príbeh, postavy a podľa ohlasov fanúšikov i atmosféru. Pizzolatto ostal verný kriminálnemu žánru a aktuálne diahanie umiestnil do fiktívneho kalifornského mestečka Vinci. Základnú dejovú os tvorí vyšetrovanie vraždy vysokopostaveného člena mestskej rady. Jeho zdanlivo bezúhonnú minulosť i spletité motívy podozrivých osôb rozpletá trojica nesúrodých a charakterovo kontroverzných vyšetrovateľov. Z výlučne osobných dôvodov vstupuje do vyšetrovania aj ambiciózný gangster. Pizzolatto (so spoluscenáristom Scottom Lasserom) opäť prostredníctvom bizarne inscenovanej vraždy a morálne nekonzistentných (anti)hrdinov rozkrýva dvojakú tvár pilierov modernej spoločnosti. Naznačuje aj rozsiahlu korupčnú konšpiráciu, ktorá stojí za každým napohľad čistým verejným záujmom. Mapuje neprehľadnú sieť podsvetia, napojeného na spoločensko-politické špičky. Tri disky s epizódami doplnenými o český dabing i titulky obsahujú aj niekoľko bonusov v podobe audiokomentárov, dokumentov o nakrúcaní a rozhovorov s hercami a tvorcami.

► Jaroslav Procházka

**Ludmila Zemanová,
Linda Zeman-Spaleny:
Karel Zeman
a jeho kouzelný svět**

(CPress, Brno, 2015, 262 strán, viaz., 28,49 €/699 Kč)

Keď v roku 1986 vydal Československý filmový ústav s brnianskym Blokom monografiu *Karel Zeman*, v ktorej editori Milada Hábová a Zdeněk Smejkal vystužili stovku strán štúdií strostranovou fotografickou prílohou, kto by uveril, že potrvá tridsať rokov, kým sa odkaz svetovo uznávaného veľikána trikového filmu dočká v jeho domovine novej knihy. Tri roky po prvých českých vydaniach DVD so Zemanovými filmami a pol roka po premiére dlhometrážneho biografického dokumentu režiséra Tomáša Hodana *Filmový dobrodruh Karel Zeman*, uvedeného v českej kino-distribúcii a v novoročnom programe Českej televízie, sa v decembri 2015 objavila a hneď aj vypredala prvá veľká Zemanova monografia, o ktorú sa dlhoročnou kompilačnou prácou s režisérskymi poznámkami postarali jeho dcéra a vnučka, Žijúce v Montreale. Okrem tvorcovho životného príbehu a kapitol o jeho hranej aj animovanej tvorbe sa do nej zmestili ukážky jeho technického a umeleckého prístupu v podobe množstva obrazového materiálu – fotografií, skíc, ilustrácií a ukážok technických scenárov.

**Helena Třeštková,
Michael Třeštk:
Časosběrný
dokumentární film**

(Nakladatelství Akademie múzických umění, Praha, 2015, 178 strán, brož., 10,87 €/239 Kč)

Vlani uviedli české kiná dokument Heleny Třeštkovej *Mallory*, ktorý s jeho protagonistkou nakrúcala filmárka od roku 2002. Vybrané režisérkine sondy, vytvorené touto „vytrvalostnou“ metódou, vysliela od januára RTVS. Třeštková vo svojom unikátnom laboratóriu loví kamerou z toku času povahu a premeny plynúceho bytia mladomanželov, recidivistu, narkomanky alebo bežnej rodiny, ktorú snímala v priebehu 37 rokov. O tom, čo ju k tomuto prístupu púta, aké praktické a etické problémy a prekážky z neho vyplývajú, ako vyzereá jej príprava, nakrúcanie a strih a ako sa dá z nazhromaždených sekvencií postaviť príbeh, teraz Třeštková v autorskom tandeme s manželom, ktorý je dlhoročným dramaturgom jej filmov, napísala jedinečnú učebnicu – stručnú a jasnú, s dobre zvolenou štruktúrou (druhá časť prináša komentované spätné scenáre filmov *René* a *Soukromý vesmír*). Kniha režisérky, ktorej filmografia je cenným sociologickým zdrojom, sa stala nedostupnou krátko po vydaní na konci minulého roka. Snáď sa čakanie na dotlač nepotiahne príliš „časozberne“.

► Peter Ulman

Signum laudis
(1980)

Podľa scenára Jiřího Křížana a Vladimíra Kalinu realizoval režisér Martin Hollý filmovú drámu zasadenú do obdobia prvej svetovej vojny. Príbeh sa odohráva na ruskom fronte. Sledujeme tragické počínanie kaprála Hoferika, fanatického vojaka, ktorý naivne verí ideálom monarchie a jej armády, oddane plní príkazy a nevedomuje si, že sa stáva obeťou armádnej mašinerie. „*Je to príbeh človeka, ktorý sa stal vojacom. Príbeh vojaka, ktorý mal všetky šance byť človekom, ale ktorému to vojenský militarizmus a jeho mašineria nedovolili. Hoferikova tragédia spočíva v tom, že je od začiatku tvorený manipuláciou svojho okolia... nie je nikým iným ako poslušným vykonávateľom rozkazov svojich nadriadených, tragickým bratom Haškovho Švejka,*“ povedal o svojom filme Martin Hollý. V úlohe kaprála Hoferika sa zaskvel Vlado Müller a je to jeden z jeho najsilnejších hereckých výkonov vo filme. V ďalších postavách spoznáme Jiřího Kodeta, Radovana Lukavského, Pavla Zedníčka, Ivana Palúcha či Jiřího Krampola. Film získal hlavnú cenu na 22. Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch a predal sa do 42 krajín sveta.

► Róbert Šulák

Neha
(1991)

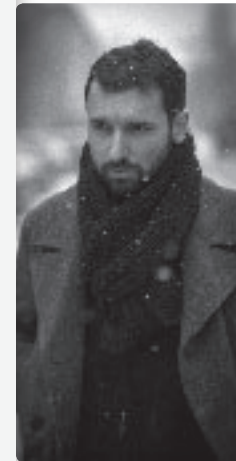
Celovečerný hraný debut režiséra Martina Šulíka sa zameriava na zobrazenie milostného trojuholníka tesne po páde železnej opony. Sledujeme príbeh Šimona, ktorý odchádza z rodičovského domu, aby sa vymanil spod vplyvu rodičov a oslobodil sa. Namiesto voľnosti ho však zviaže ďalší vzťah k manželskému páru Viktorovi a Márii, ktorí sa pohybujú na tenkej hrane medzi nežnosťou a krutosťou. „*Dali sme si jedno predsavzatie programovo sa usilovať o vytvorenie filmu, ktorý bude iný než tie, ktoré na Slovensku vznikli v posledných desaťročiach. Mám na mysli filmy, v ktorých musel byť hrdina bezpodmienečne presne definovaný – sociálne, pracovne, ideologicky. My sme náš film chceli od týchto zaužívaných pravidiel oslobodiť. Smerovali sme k tomu, aby realita, ktorá takto vznikne, bola trochu abstraktná, štylizovaná,*“ povedal o filme Martin Šulík. Scenár napísal spolu s režisérom Ondrej Šulaj. V hlavných úlohách sa predstavili herci György Cserhalmi, Geza Benkő a Maria Pakulnis. Film sa vyznačuje dusnou atmosférou, ktorú podporuje výtvarná koncepcia v realizácii architekta Františka Liptáka a kameramana Martina Štrbu. Celkovú atmosféru dotvára hudba Vladimíra Godára.

VIEDENSKO

kameraman
Richard Krivda

Minulý rok som dokončil s Katkou Krausovou film *Last Folio* o fotografovi Jurajovi Dojčovi. S Lenkou Moravčíkovou sme natočili dokument o pani Pajdušákovej, známej objaviteľke komét, a s Martinom Šulíkom film o Vladimírovi Godárovi. Tento rok budeme s Petrom Hledíkom dokončovať seriál *Bratislavská lýra*, s Jurajom Nvotom máme roztočený film o výtvarníkovi Alexovi Mlynárčikovi. V USA budeme pokračovať s Dušanom Hudecom v nakrúcaní filmu o slovenskom vojakovi Michalovi Strnkovi. A ak všetko dobre dopadne, tak s Hledíkom budeme točiť film o Dežovi Hoffmanovi, s Martinom Hanzlíčkom o histórii Spiša a s Lacom Kabošom o B. G. Lindauerovi.

strihač
Marek Královský

Užívam si strih dokumentárneho filmu *Mira Rema* o Richardovi Müllerovi. V 55 filmovaciach dňoch sme našli kľúč, ktorým ukážeme najvútornejší život rozporuplného umelca. So Stefanom Bohonom máme rozstrihaný dokument *Bruder Jakob*. Téma tragickej straty brata môže znieť hrôzostrašne, ale vďaka otvorenosti a humoru bude film užitočný pre všetkých, ktorí majú, mali alebo by chceli mať súrodca. Scenáru hraného filmu Georga Mischa o Felixovi Saltenovi robím dramaturgiu. Bude to film o kontroverznom viedenskom autorovi kníh ako napríklad *Bambi* alebo *Josephine Mutzenbacher*. Tešia ma dobré reakcie na prvú verziu scenára.

scenárista a producent
Maroš Hečko

S Azyli Production sme do AVF podali žiadosť na vývoj projektu s pracovným názvom *Cirkus Metropol*. Je to projekt debutanta Petra Komára a spolu s Petrom Veverkom sa mu venujeme ako producenti. Okrem toho máme za sebou osem dielov humoristickej šou *Od vecí*, ktoré premiérovala Dvojka na jeseň minulého roka, a táto netradičná šou s animáciami by mala mať po dohode s televíziou pokračovanie. Som kreatívnym producentom aj jej podoby v Rádiu_FM. A po nociach dopisujem svoj nový román, ktorý verím, že bude hotový do leta.

Filmoví lovci zvukov v akcii

► **Pavla Rachelová** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Vznik filmu je náročný proces, o tom niet pochýb. Dá sa to stroho skonštatovať, ale čo sa za tým skrýva? Ak je niečo náročné, žiada si to podrobnejší pohľad, ktorý môže byť o to zaujímavejší. V mesačníku **Film.sk** prinášame seriál, v ktorom počas roka prevedieme čitateľov rôznymi fázami tvorby a výroby filmu až po jeho verejnú prezentáciu. V aktuálnej časti predstavujeme prácu so zvukom počas nakrúcania.

Zvuky nás obklopujú často bez toho, aby sme im venovali vedomú a zvláštnu pozornosť. Vnímame ich ako samozrejmosť, ktorá nám poskytuje doplnujúce informácie k obrazu. Výhodou zvuku oproti obrazu, teda zrakovému vnemu, je, že ho vnímame aj mimo zorného uhla.

Vo filme je zvuk fascinujúcim neviditeľným elementom rozprávania, ktorý do veľkej miery pomáha vytvárať atmosféru diela a podporuje jeho autentickosť a presvedčivosť. Než sa pustíme do analýzy zvukárskej práce, podotkneme, že práca s filmovým zvukom sa odohráva na viacerých úrovniach – vo výrobných a v postprodukčnej fáze vzniku filmu.

Na nakrúcaní sa zúčastňujú minimálne dvaja zvukári: majster zvuku a asistent zvuku – mikrofónista. Obe zvukárske pozície sú dôležité. Úlohou mikrofónistu je pomáhať zvukovému majstrovi – od prenosu techniky alebo lepenia mikroporotov až po jeho hlavnú činnosť, ktorou je snímanie zvuku tzv. ručnou šibenicom. Šibenicu tvorí citlivý smerový mikrofón umiestnený v mikrofónovom koši, pripevnenom na teleskopickú tyč. Počas nakrúcania sa ňou snímajú všetky potrebné zvuky, ktoré sú súčasťou filmových záberov. Podmienkou je, aby bol mikrofónista vždy dostatočne blízko pri všetkých užitočných zdrojoch zvuku (dialógy, ruchy) a nedostal sa s mikrofónom do záberu. Dobrý mikrofónista by mal ovládať repliky hercov, aby bol pripravený v správnom momente zmeniť polohu šibenice a zachytiť slová od prvých hlások až po posledné.

Taktiež musí vedieť rýchlo reagovať, vyhodnotiť situáciu, kde bude jeho postavenie najlepšie vzhľadom na veľkosť záberu, tienenie či nežiaduci ruch okolia. Prakticky od neho závisí, ako kvalitne budú zachytené a zaznamenané dialógy. Samozrejme, v prvom rade sa to týka kontaktného zvuku. Zvukár a pedagóg Peter Mojžiš vysvetľuje: „*Pri kontaktnom zvuku musíte riešiť nielen to, ako kvalitne ho počujete, musíte mať aj prehľad o tom, aký zvuk pripadá k jednotlivým veľkostiam filmových záberov – zvukový a obrazový detail alebo celok musia byť svojím obsahom zhodné. Zmenou ich veľkostí sa totiž mení aj pozícia mikrofónu voči zdroju, je bližšie alebo ďalej, a je na nás, či to, čo práve počujeme a čo neskôr bude počuť aj filmový divák, zodpovedá požadovanej akustickej hodnote práve snímaného záberu. Zvuk z nakrúcania však netvorí len synchronne nahraté dialógy a sprievodné zvuky hereckej akcie. Výsledný zvukový obraz je komplexnejší, preto sa už počas nakrúcania snažíme zaznamenať čo najviac materiálu – zvukové atmosféry, zvukové efekty –, ktorý neskôr použijeme vo fáze zvukovej postprodukcie.*“

Druhý spôsob snímania kontaktného zvuku je kombinácia ručných mikrofónov a mikroporotov. Mikroport tvorí malá mikrofónová kapsula, zapojená do vysieláča, a prijímač, zapojený do zvukového rekordéra. Malý mikrofón sa upevňuje na kostým alebo telo herca tak, aby ho nebolo vidieť. Takýmto spôsobom sa v minulosti snímali zvuk v situáciách,

keď ho nebolo možné kvalitne získať klasickým spôsobom, prostredníctvom šibenice. V súčasnosti je táto kombinácia štandardom a používa sa takmer v priebehu celého nakrúcania. Mikroport má však aj mnohé nedostatky – obmedzenú frekvenčnú charakteristiku, časté pazvuky, súvisiace s jeho umiestnením na kostýme, aj občasné vypadnutie zvukového signálu. No jeho použitím v kombinácii s mikrofónom na šibenici, ktorý zostáva ťažiskový, majú zvukári možnosť nasnímať a zaznamenať dostatočne kvalitný zvuk. Stále však platí, že vernosť zvukového charakteru jednotlivých záberov je definovaná ručným mikrofónom na šibenici.

Hlavnou zvukárskou profesiou na pláci je majster zvuku. On nesie celú zodpovednosť za výsledný zvukový materiál, určuje, aký typ mikrofónu a snímania bude v konkrétnom zábere najvhodnejší, rieši všetky technické a iné problémy, s ktorými sa počas výroby stretáva. V prípravnej fáze vytvára spolu s režisérom koncept zvukovej dramaturgie. Dohaduje sa, či bude zvuk kontaktný, alebo postsynchronný a či sa budú v prípade (napríklad) česko-slovenskej koprodukcie robiť postsynchrony v druhom jazyku. Konkrétne zvuková predstava o realizovanom filme vzniká po tzv. technických obhlídkach, ktoré uzatvárajú dlhodobý cyklus prípravy nakrúcania. Na nich sa zvyčajne zúčastňuje aj majster zvuku, ale nie vždy, čo je škoda, pretože práve tu má možnosť upozorniť na prípadnú nevhodnosť vybraného priestoru z hľadiska nahrávania zvuku.

V súčasnosti sa preferuje kontaktný zvuk. „*Od roku 1993 sa začali robiť kontaktné zvuky, lebo je to pre producenta lacnejšie, ale, našťastie, existujú produkcie a zvukári, ktorí dbajú na kvalitu. A kontaktný zvuk je aj pre diváka zaujímavejší, pretože je živší. Je stavaný tak, aby tlmochil všetko, čo sa robí na pláci – chôdzu, buchot, dýchanie, škrabanie,*“ vysvetľuje majster zvuku Peter Gajdoš. Nie vždy je však možné nakrútiť film na kontaktný zvuk. Príčiny sú rôzne. Jednou z nich je zvuková nevhodnosť vybraného prostredia (nadmerný hluč) alebo daného okamihu (nevhodné počasie). Preto sa zvukový majster spolu s režisérom rozhodne realizovať celý film alebo jeho časť postsynchronne. V takom prípade sa sníma a zaznamenáva iba pomocný zvuk, na základe ktorého sa v postprodukčnej fáze vytvorí dialógové a ruchové postsynchrony.

A ako na pláci spoznáte majstra zvuku? Väčšinou stojí obďaleč, za kameramanom, na hlave má slú-

chadlá a pri sebe rekordér, na ktorý nahráva zvuk a moduluje ho v stopách na prijateľnú úroveň, aby hlasitosť nebola premodulovaná (skreslená) ani podmodulovaná (príliš tichá). Je to psychicky veľmi náročná práca, ktorá si vyžaduje maximálne sústredenie. Pre hladký priebeh nakrúcania a pohodu na pláci je preto dôležitá komunikácia a zohratosť s celým filmovým štábom, no hlavne s režisérom, mikrofónistom a kameramanom. Peter Mojžiš ozrejmuje: „*Spolupráca zvukára a kameramana je dôležitá, pretože sú to ľudia, ktorí si celý film robia problémy.*“ Zvukár kameramanovi tým, že sa mu s mikrofónom celý čas tlačí na hranu záberu, a kameraman zvukárovi svietením, ktorého súčasťou sú často tiene z mikrofónu. Preto hovorím, že mikrofónista je dobrý vtedy, keď je kameraman „spotený“, lebo stále sleduje, či mu nevojde s mikrofónom do záberu. On je síce celý čas v strehu, film má však dobrý zvuk.“

To, že práca majstra zvuku a mikrofónistu má značne technický charakter, už vieme, otázkou je, nakoľko je profesia zvukového majstra umelecká. Peter Mojžiš vysvetľuje, že toto je zvyčajný problém pri jej posudzovaní. „*Práca na zvukovej zložke je zmesou technickej, technologickej a tvorivej činnosti. Nielen od jeho technických schopností záleží, akými zvukovými prostriedkami zhmotní vizuálnu realitu, do akej miery je schopný túto realitu stvárniť invenčným, neštandardným spôsobom. Kreativita znamená tvorbu, schopnosť vytvárať nové a pôvodné myšlienky. Je to schopnosť použiť rôznorodý zvukový materiál v nových, originálnych vzťahoch, zmysluplne ho využívať neobvyklým spôsobom, odchyľovať sa od zabehnutého kliše, ak sa to oplatí, skrátka, nachádzať neustále nové, čo pozitívne obohati audio-vizuálne spojenia.*“

Autorská práca zvukového majstra teda spočíva v priradovaní významov, vo vytváraní obrazovo-zvukových kontrapunktov, vo využívaní ticha, hudby, komentárov... A podľa Petra Gajdoša by mala auditívna zložka filmu pôsobiť na diváka podprahovo. „*Ešte na škole nás učili, že keď si divák nevšímne zvuk, keď je ponorený v dej, tak to je pre zvukára to najlepšie. Akonáhle si začne všimáť zvuk, niečo ho vyruší a ujde mu dej, čo je zle.*“ O tom, ako so zvukom pracuje nielen z technickej, ale aj z kreatívnej stránky v postprodukčnej fáze, bude reč v ďalšej časti nášho seriálu. ◀

LEOPOLD HAVERL

► Nina Hradiská (filmová publicistka)

Divadelný, televízny, filmový a dabingový herec, člen činohry Slovenského národného divadla, nositeľ štátneho vyznamenania Pribinov kríž I. triedy, Krištáľového krídla a Ceny Jozefa Kronera oslávi 16. februára osemdesiatku.

Na prvé divácke stretnutie s Leopoldom Haverlom si spomínam celkom presne. Bolo to takmer pred piatimi desaťročiami v malom podzemnom divadielku na Sedlárskej ulici v Bratislave. Divadlo poézie, v ktorom herec zakotvil po absolvovaní Odborného divadelného kurzu pri Štátnom konzervatóriu v Bratislave a pôsobení v zájazdovom Dedinskom divadle a Krajevom divadle v Trnave, uvádzalo pásmo poézie François Villona *Balady a testamenty*. Očaril ma urastený tridsiatnik s podmanivým charakteristickým hlasom, ktorému pristali verše, dobový kostým i krčah vína – pri hrubom drevenom stole z neho nalieval aj publiku. Do divadelného života Bratislavy, svojho rodnika, sa razantne vrátil neprehliadnuteľný talent.

Divadelnou vôňou nasiakol ešte ako chlapec, keď chodieval do SND, ktoré sa mu od roku 1968 stalo druhým domovom, za svojím otcom – osvetľovačom.

L. Haverl vo filme *Noční jazdci*.

Scéna, ktorej je odvtedy verný, mu poskytla najviac hereckých príležitostí, a to najrozmanitejších. Hoci za najväčšiu rolu považuje postavu Adama v Madáčovej *Tragédii človeka*, kde využil svoj vzťah k poézii aj schopnosť ľahko sa naučiť text a suverénne odrecitoval šesťsto veršov, väčšmi ho priťahovali postavy „šmrncnuté komikou“ – vytúženého Švejka sa však nedočkal. Divadlo využilo aj Haverlovu lásku k hudbe (hrá na gitare i klavíri) a ponúklo mu výrazné muzikálové úlohy, predovšetkým titulnú postavu *Gréka Zorbu* v Nitre. Odvtedy sa neodmysliteľnou súčasťou jeho garderóby stali pletené čiapky, ktoré sú neraz darom – výrazom vďaka nadšených diváčok.

Počínajúc 60. rokmi sa Haverl začal objavovať v televízii, kde hral v rozprávkach, komédiách i drámach. Na jeho konte sú desiatky úloh v inscenáciách (nemohol nebyť súčasťou pamätných bratislavských pondelokov), v televíznych filmoch aj seriáloch. Režiséri v ňom videli a vidia spoľahlivú stálicu so zmyslom pre dramatismus i komediálnu hravosť. Jeho chlapy zrelým hrdinom, ktorým sa snaží dostať až na dreň prostredníctvom psychologického realizmu, divák jednoducho verí. Pars pro toto – taká bola postava nemeckého majora v Solanovom televíznom filme *Slávny pes* (1971), ktorý sa pre kritiku veľmocenskej nadradenosti a domáceho kolaborantstva dostal na dve desaťročia do trezoru, taký je Osvald Závodský, starý elegán a bezohľadný manipulátor v súčasnej rodinnej ságe *Divoké kone*.

Film nevyužil Haverlov mnohostranný a mnohostrunný potenciál, a tak v jeho filmografii ťažko nájsť takú výraznú postavu, aké stvárnil v iných médiách. Slovenskí režiséri ho využívali skôr v typických epizódach, či už to boli snímky so štúrovskou tematikou (*Traja svedkovia*, *Niet inej cesty*), s vojnovými námetmi (*Človek na moste*, *Súkromná vojna*), alebo rozprávky (*Plavčík a Vratko*). V pamäti diváka sa zafixovala Haverlova postava Babuška v pašeráckej, priam westernovej dráme zo slovensko-poľského pohraničia *Noční jazdci* (1981) režiséra Martina Hollého či Rembrandta vo Vávrovom *Putovaní Jana Amose* (1983).

Zaželajme všestrannému hercovi a vtipnému spoločníkovi vnútorný pokoj, ktorý je jeho receptom na dlhovekosť, a zdravie, aby mohol ešte dlho robiť to, čo mu chutí – predovšetkým hrať. ▲

■ FOTO: archív SFÚ/Václav Polák

LUBA VELECKÁ

► Daniel Bernát

Luba Velecká patrí k prvým slovenským režisérkam, hoci v oblasti dramatickej audiovizuálnej tvorby debutovala až koncom 70. rokov ako absolventka FAMU. Vo februári oslávi 75. narodeniny.

Autorka filmov *Muž, ktorého srdce je na vysocine*, *Hniezdo na ôsmom poschodí*, *Prstienky z kukučiny*, *Rozruch na onkológii* či *Knock-out* vyštudovala fotografiu na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave, a než sa pustila do štúdia filmovej a televíznej réžie na pražskej FAMU, pracovala ako strihačka v televízii a prešla si aj skúsenosťou pomocnej režisérky na TV filme Ivana Baladu *Tri gaštanové kone* (1966). „Zanechala som zamestnanie a odišla na FAMU do Prahy. ... Až tu, v Prahe, som cítila, že je to prirodzené pokračovanie toho, čo vo mne dozrievalo. Nebola som už začiatočníčka, a tak teoretické vzdelanie, množstvo seminárov, cvičení a úvah, celé to kultúrne zázemie, ale hlavne veľa praktických prác, mi dalo nesmierne veľa pre rozvinutie tvorivosti, naplnenie voľného priestoru.“ Tieto slová povedala Velecká v rozhovore pre *Smenu* v roku 1980. Robila vtedy prevažne kultúrnu publicistiku v televízii, no za sebou už mala aj debut v oblasti literárno-dramatickej tvorby. Bolí to *Listy Juliáne* – komorne ladená inscenácia, v ktorej vystupuje len zopár postáv, odohráva

sa v malom počte prostredí a príbeh je situovaný na koniec 19. storočia. Velecká vytvorila na malom priestore svet so zaujímavým vnútorným pulzovaním, a to aj vďaka výberu a vedeniu hercov (na čele s Martinom Hubom a Magdou Vášáryovou), výtvarnému ladeniu scény, keď strohé tmavé kulisy pomáhajú dotvárať atmosféru v domácnosti („My vedieme veľmi pokojný život, my vlastne nežijeme“), práci s hudbou, ale i použitiu vnútorného komentára ústredného hrdinu, ktorý je navonok galantný a empatický, ale v skutočnosti maskuje svoje zlé úmysly.

O tom, že Velecká nie je režisérka jednostrunného výrazu, svedčí napríklad jej televízny film *Prstienky z kukučiny* (1988), zložený z troch poviedok. Tu sa rozprávanie oslobodzuje od štúdiovej uzavretosti, rozlieva sa do exteriérov, do prostredia podhorského vidieka s rázovitosťou, ktorá môže byť podmanivá, až lyrická, no rovnako tvrdá a zväzujúca. Odrážajú to aj osobné príbehy troch ženských hrdiniek odlišných charakterov a v rôznych životných situáciách. Velecká v tomto prípade obsadila známych a skúsených českých a slovenských hercov v kombinácii s mladými a začínajúcimi, do komparzu zakomponovala aj miestnych dedinčanov.

Z celkom inej kategórie je zase videofilm *Lúpež dejín*, ktorý vznikol v roku 1995, no Slovenská televízia ho dodnes neodvysielala. Režisérkino rozprávanie je až nezvyčajne excentrické, príbeh filmu bizarný, postavy fungujú ako karikatúry, žiadna z nich neodráža nejakú autentickú charakterovú dôstojnosť... Na základnej úrovni tu ide o obrovskú počítačovú lúpež peňazí zo zahraničných bánk, uskutočnenú na Slovensku. A hoci bola počítačová kriminalita v tej dobe progresívnou témou, *Lúpež dejín* (scenár Andrej Ferko a Ján Drgonec) je najmä satirickým gestom, ktorým Velecká „komentuje“ všemožné paradoxy, absurdnosti a poklesky spojené s porevolučným vývojom krajiny.

Luba Velecká bola sklamaná aj z pomerov v tvorivom prostredí a z nedostatku príležitostí. Nerezignovala však. V roku 1992 odišla z televízie, stala sa nezávislou tvorkyňou a založila agentúru FACE. Vyprodukovala svoj vlastný projekt *Počítače & Anjeli* a nakrútila napríklad aj dokument *Tlmočník* či portréty niekoľkých osobností do cyklu *Gen.sk*. ▲

■ FOTO: Richard Krivda

JAROSLAV SIAKEĽ DANIEL SIAKEĽ

► **Alexandra Gabrížová** (absolventka audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

S nástupom nového roka sú zviazané hneď tri dôležité výročia súvisiace s našim prvým zachovaným celovečerným hraným filmom. Režisér Jaroslav Siakel mal v januári 120. výročie narodenia, pri jeho bratovi, kameramanovi Danielovi Siakelovi, si vo februári pripomíname 70 rokov od jeho úmrtia. A od vzniku ich filmu *Jánošík* uplynulo 95 rokov.

Prvé kroky, na ktoré sa dá odvolať pri pátraní po koreňoch slovenskej kinematografie, by sme mohli nájsť v krátkych anekdotách a záznamoch bratov Schreiberovcov alebo Alexandra Lifku. Ide o amatérsku produkciu niekoľkých jednotlivcov, ktorým sa podarilo zadovážiť si ručné kamery. Z podobných iniciatív sa zachoval len nepatrný zlomok. Až do roku 1920 však na území dnešného Slovenska neexistujú žiadne aktivity, ktoré by si kládli za cieľ koncepcnejšie ladenú tvorbu.

Spoločnosť Tatra Film Corporation vznikla v americkom Chicagu s cieľom nakrúcať „drámy, veselohry, cestopisy a historické dejy“ zakotvené v slovenských reáliách. Skupinu tvorili americkí Slováci na čele s Jaroslavom Siakelom, Danielom Siakelom, Jánom Závodným, Františkom Horlivým a Andrejom Šustekom. Keďže nadobudnutie kapitálu na realizáciu dlhometrážneho filmu bolo z plánovaných 50 000 dolárov okresané na 30 000, bolo nevyhnutné šetriť na každom výdavku. Spoločnosť

po nakrútení *Jánošíka* nebola schopná financovať ďalšie projekty a zanikla.

Z Blatnice do Chicaga

Daniel Siakel sa do Ameriky presťahoval v roku 1905 a ako vyučený strojný zámočník si našiel prácu vo firme Selig Polyscope Co., kde mu zverili technické záležitosti pri spracúvaní filmov. Filmová technika sa preňho stala smerodajnou – čoskoro zostrojil prvý vyvolávací automat na svete, venoval sa aj inováciám projekčných aparátov, animácií či pokusom s farebným filmom.

V roku 1912 vycestoval do Ameriky aj Danielov o desať rokov mladší brat Jaroslav. Rovnako našiel uplatnenie vo filmovom priemysle – vyvolával filmy, strihal ich, premietal negatívy, počas vojny absolvoval kurz leteckej fotografie. Hoci sa obaja bratia časom vyprofilovali na kvalitných kameramanov, Jaroslava jeho nové zamestnanie vo firme Rothacker Film Mfg Co. (neskôr vo firme Essenay) nasmerova-

lo k réžii. Na starosti mal prevažne krátkometrážnu produkciu dokumentov a reklám, často zameranú na ČSR.

Práve všestranná skúsenosť bratov Siakelovcov s technickým i kreatívnym procesom spracovania filmu a následný kontakt s producentným finančným mysliteľom Jána Závodného a Andreja Šusteka priviedli skupinu k podnetu založiť Tatra Film Corporation.

„Chleba málo, roboty veľa“ (*Jánošík*, 1921)

Hneď po nazhromaždení základného kapitálu – v júni 1921 – pricestoval štáb do Bratislavy. Podľa pôvodného plánu sa malo nakrúcať na základe scenára novinára Jozefa Žáka-Marušiaaka, ktorý vychádzal z románu *Jánošík, kapitán horských chlapcov, jeho búrlivý život a hrozná smrť*, a to vo vybraných lokáciách v Martine. Okamžite sa dostavili komplikácie. Hotel v Martine bol pridrahý a Žák-Marušiaak stihol pred odchodom odovzdať iba jednu tretinu scenára, druhú poslal tesne pred natáčaním a tretia sa k bratom ani nedostala. Čiastočná improvizácia sa teda stala nevyhnutnosťou.

Výber hlavného natáčacieho „tábora“ padol na Blatnicu, rodisko bratov Siakelovcov, a pôvodne zamýšľaný Oravský zámok nahradili lokáciou v Sútove. Na kreatívne okresávanie nákladov si Jaroslav Siakel spomínal aj o 60 rokov neskôr: „*Dajakí neprajníci písali do Chicaga, že málo šetríme, preto som vymyslel záchrannú brzdu. Cestovali sme totiž rýchlikom a ten na odbočke do Sútova nestál. Keby nás zaviezol až na ďalšiu zastávku, odvoz ľudí, kamier, filmov a kostýmov by bol stál veľa peňazí. Tak som sa dohodol so Sútovcami, aby čakali na náš vlak na hlavnej hradskej. Ja som na odbočke zahamoval, zaplatil pokutu päťsto korún a za pár korún sme boli v Sútove.*“

V samotnom filme je skombinovaných niekoľko zaujímavých postupov vrátane retrospektívnych vsuviek a rámcovania deja bačovým rozprávaním o jánošíkovej legende. Nie je veľkým paradoxom, že prirodzenejšie a nesilené herecké výkony predviedli najmä neherci (Mária Fábryová ako Anička). Hoci predstaviteľ Jánošíka, divadelný herec Theodor Pišťek, hral väčšmi divokou gestikou než mimičkou tváre, kamerové kompozície a striedanie veľkostí záberov podporujú dramatickú výstavbu diela aj z hľadiska filmovej reči, nielen divadelného prednesu. Odzrkadľuje to skúsenosť bratov Siakelovcov

s americkou kinematografiou, ktorá bola bezpečnejšia než dovtedajšia československá produkcia.

50 rokov v znamení strateného filmu

Špecifikum filmu spočíva v tom, že bol zhotovený v dvoch verziách – aj to ho neskôr zachránilo pred zabudnutím. Kameraman Oldřich Beneš nakrúcal na kameru značky Pathé materiál určený na distribúciu v Československu a verzia Daniela Siakela s kamerou Šustek mala byť pre americký trh. Benešova verzia sa však po prvotnom veľkom úspechu popri následnom poklese diváckeho záujmu stratila a už sa ju nepodarilo nájsť.

Jánošík bol uvedený koncom roku 1921, išlo o prvý slovenský celovečerný hraný film, ktorý sa neskôr – v roku 1995 – zapíše do svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. V Chicagu film nedosiahol veľký úspech. Nezvyšili peniaze na anglické (medzi)titulky ani na propagačné materiály. Tatra Film Corporation prerobila a *Jánošík* ostal jej jediným dlhometrážnym filmovým výstupom. Československá kópia síce ostala dodnes nezvestná, avšak v roku 1970 priviezol do Českosloveska americkú verziu producent Ján Závodný. Jej reštaurovania sa ujal Ivan Rumanovský, ktorému sa podarilo značne poškodený záznam opraviť a archivovať.

Jaroslav Siakel sa po nakrútení *Jánošíka* k réžii filmov nevrátil. V USA založil firmu na výrobu diapozitívov. Slovensko navštívil ešte raz, pri príležitosti 60. výročia vzniku *Jánošíka* a uvedenia jeho zreštaurovanej verzie. Daniel Siakel sa tejto udalosti nedožil. V neskoršom období svojho života sa však starší z bratov uplatnil na kinematografickom poli ako filmový tvorca, kameraman a spolupracovník na výrobe trikových filmov (bol medzi nimi i známy *Stratený svet* z roku 1925). Neopustila ho vášeň pre neustále bádanie a zdokonaľovanie filmových technológií. Obaja bratia zomreli v USA, Daniel v roku 1946 a Jaroslav až ako 101-ročný v roku 1997. ▲

ZDROJE:

- Macek, V., Paštěková, J.: *Dejiny slovenskej kinematografie* (Martin, Osveta, 1997)
- Laurenčíková, K.: *Jánošík vo filme* (Bratislava, diplomová práca UK, 2009)
- Šmatlákova, R., Šmatlák, M.: *Filmové profily* (Bratislava, SFÚ, 2005)
- Vraštiak, Š., Urc, R.: *Jánošík 1921* (Bratislava, SFÚ, 2001)

SVÄTOPLUK ŠABLATÚRA

(7. 9. 1929 – 16. 1. 2016)

► Jaroslav Procházka (vedúci mediatky SFÚ)

Vo veku 86 rokov zomrel Svätopluk Šablatúra, ktorý bol priekopníkom dabingu na Slovensku a tejto profesii sa venoval vyše 40 rokov.

Šablatúra sa narodil v Skalici v rodine živnostníka. Na naliehanie otca začal po maturite študovať právo na Univerzite Karlovej v Prahe, no popritom navštevoval aj FAMU ako tzv. mimoriadny poslucháč. Slovenskí študenti FAMU vtedy dostali šancu robiť asistentov pri nakrúcaní slovenských filmov a Šablatúra sa dostal k Jariabkovej snímke *Kozie mlieko*. Neskôr asistoval Josefovi Machovi pri nakrúcaní *Rodnej zeme*, robil aj pomocného režiséra (*Červený mak, Žena z vrchov*) či asistenta kamery (*Lazy sa pohlí*).

Ako uviedol, pre dabing sa rozhodol počas pôsobenia v celoštátnej komisii pre výber zahraničných filmov. V spolupráci s vtedajšou pražskou Požičovňou filmov zakúpil niekoľko krátkych, prevažne detských snímok, ktoré plánoval vybaviť slovenským

znením. V roku 1957 sa tak na bratislavskej Kolibe začala prvá éra slovenského dabingu a údajne úplne prvým filmom dabovaným do slovenčiny sa stala sovietska animovaná rozprávka *Miško darebák*. Po krátkych detských snímkach presadil Šablatúra do výroby aj prvé celovečerné tituly a prelomil v tomto smere dovtedajší monopol celoštátne šírených českých dabingov. V roku 1967 dokonca režíroval aj slovenskú verziu filmu *Winnetou – Posledný výstrel*, ktorá dost neprávom zapadla archívnym prachom napriek tomu, že obsadením (napríklad Štefan Kvietik, Michal Dočolomanský) aj zvukovou kvalitou dokázala konkurovať svojmu notoricky známemu českému pendantu.

Svätopluk Šablatúra ako expert na slovenské znenie zahraničných filmov stál aj pri zrode televízneho dabingu. Najprv priamo pre živé vysielanie, neskôr – pre technickú nedokonalosť takýchto pokusov – presadil záznamový dabing aj v podmienkach televízie. Podieľal sa na rozvoji košického i bansko-bystrického dabingového štúdia Československej televízie.

Legendárnymi sa stali jeho slovenské verzie disneyoviek z prvej polovice 70. rokov. *Snehulienka a sedem trpaslíkov* či *Kniha džunglí* sa dočkali nielen opätovného kinodistribučného uvedenia, ale v zreštaurovanej verzii sú zachované aj na nosičoch digitálnej éry (DVD, blu-ray).

Šablatúrov dabingový rukopis nesú desiatky filmov pre kiná (napríklad legendárne „mitičkovky“ – *Synovia Veľkej medvedice*, *Zlato v Black Hills*, *Bieli vlci*, *Náčelník Veľký had*, kriminálky – *Sudca*, dobrodružné snímky – *Legenda o zlatej perle* a predovšetkým animované filmy pre deti – *Zvieratká a lupiči* a ďalšie), ako aj stovky snímok pre televíziu, kde sa dodnes reprizujú najmä slovenské verzie večerníkových seriálov (*Macko Uško*, *Kráľiky z klo-búka*, *Trsteniarik a jeho rybník* a iné). A podľa vlastných slov robil aj dodatočné ozvučenie Kubalovej prvotiny *Studňa lásky*. Žiaľ, do titulok sa jeho meno nikdy nedostalo.

V spolupráci so Slovenským filmovým ústavom Šablatúra v roku 1970 redakčne pripravil slovenský preklad maďarského dabingového zborníka *Szinkron és művészet (Írások a szinkronról)* pod názvom *Umenie dubbovať*. Svätopluk Šablatúra odišiel do dabingového dôchodku okolo roku 2000, no jeho vášňou bola popri dabingu i filatelie a v tejto oblasti pôsobil aj ako renomovaný súdny znalec. ▲

■ FOTO: archív SFÚ

Návšteva kráľa beatnikov

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Prehliadka sa začína „povinnou jazdou“ k Medzinárodnému dňu žien (č. 10): trochu novej módy, čosi o kreáciách účesov, konštatovanie, že pre tínedžerky niet topánok, a šot o džudistkách – tie si vystačili bosé.

Na prelome marca a apríla zažila Bratislava dve návštevy. Najvyšší predstaviteľ strany a štátu Antonín Novotný prišiel osobne zdôrazniť význam 20. výročia oslobodenia Bratislavy.

Tým druhým (objava v č. 15) bol americký beatnik, básnik Allen Ginsberg. V Divadle poézie na korze si vypočul, ako znie jeho slávna báseň *Slnečnicová sutra* v slovenčine (... všetci sme vo vnútri krásnymi zlatými slnečnicami, požehnaní vlastným semenom a zlaté, chĺpkami porastené dokonalé telá, vrastajúce do šialenej čiernej, zdanlivej slnečnice v západe slnka...). Vyhostený z Kuby, prijatý v Moskve, osamelými bežcami adorovaný v Bratislave. Nás ostatných prekvapil najmä tým, že chodil všade v zašpinených ošúchaných teniskách. A tie sa mu skutočne pár dní nato úplne rozpadli – jeho pražskí kamaráti mu na blšom trhu kúpili nové...

V tom období sa tenisky nosili výlučne ako športová obuv. Veľmi aktuálna bola náborová turistická akcia 100 jarných kilometrov (vydržala dodnes). Nuž a spravodajcovia, ňou motivovaní, si vymysleli Tisíc jarných kilometrov: samozrejme, autom po našej krásnej vlasti, pričom kamera si vyberala menej krásne „detaily“ – len tak, nemotivovane. Jazda z Bratislavy do Košíc viedla severom a späť juhom (č. 12 – 16), a čo sa kameramanovi nepáčilo, nakrútil: tu sa svietilo na sídlisku cez deň, tam stál vydrancovaný stánok, hentam bola nepovolená skládka železného šrotu, inde vytekala drahocenná liečivá voda – do potoka. Nič svetoborné, ale často to pomohlo ľuďom otvoriť oči.

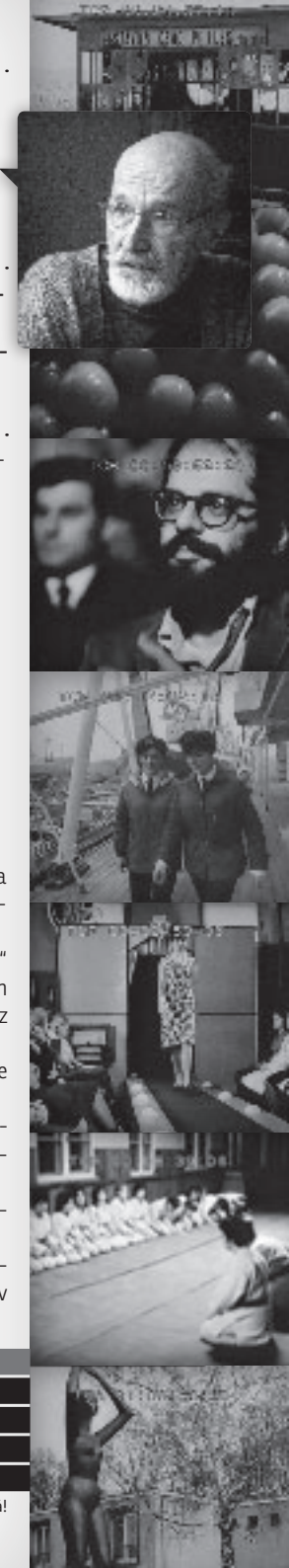
Na inom mieste (č. 11) kamera postrehla, že štátny obchod predáva zeleninu automaticky aj s hlinou, v ktorej vyrástla – a keďže bola aj na výstave záhrad vo Viedni, zistila prekvapujúco, že tam je to ináč!

Aj týždenník č. 17 je ženskejší, ako bývalo obvyklé: sleduje, čo robia dvadsaťročné dievčatá v Nitre (pracujú) a v Maďarsku (vydávajú sa), v Odese našiel v škole námorníkov dve dievčatá dvojčky a v Brne dve sestry majsterky v modernej gymnastike. A predstavte si, že ešte v roku 1965 vozili v Nových Zámkoch návštevníkov mesta fiakristi. Čo tak obnoviť ich ako atrakciu? Vo Viedni fungujú dodnes. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – FEBRUÁR 2016

- 6. 2. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 10/1965 a 11/1965 (repríza 7. 2. o 15.30 hod.)
- 13. 2. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 12/1965 a 13/1965 (repríza 14. 2. o 15.30 hod.)
- 20. 2. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 14/1965 a 15/1965 (repríza 21. 2. o 15.30 hod.)
- 27. 2. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 16/1965 a 17/1965 (repríza 28. 2. o 15.30 hod.)

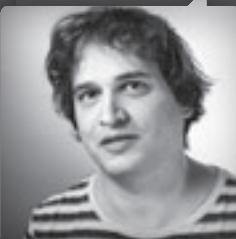
Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE VO FEBRUÁRI: Bonnie, Clyde a koniec sveta

odporúča redaktor
kultúrnej rubriky
Denníka N
Miloš Krekovič

„Čo to, doriti, je?“ čudoval sa starý Warner nad čudesnou gangsterkou na predpremiére. Hollywood sa nachádzal pred revolúciou, ktorá mala trvať celú ďalšiu dekádu, len riaditeľ štúdiového molocha bol pravdepodobne tým posledným, kto to mohol v roku 1967 predvídať.

Dnes pri filme *Bonnie a Clyde* udivujú iné veci, už to nie je násilie, krv, hrdinovia rozstrieľaní ako rešeto dávkami zo samopalu. Hranice zobrazenia násilia na plátne sa odvtedy prirodzene posunuli. Nepokoj stále budia skôr otázky o morálke týchto hrdinov. Čo má silu vyformovať z outsidera zločinca? Je revolta legitímna, ak jej súčasťou násilie? Násilie, čo má smerovať proti Systému? Dá sa niečo také vôbec obhájiť?

Film *Bonnie a Clyde* som videl pomerne neskoro, ale o to radšej ho mám. Nevie, či existuje iná snímka, ktorá vystihuje znútra ideály americkej kontrakultúry 60. rokov. Nielenže to robí dva roky pred *Bezstarostnou jazdou* Dennisa Hoppera, nie je to módný pokus o dokument a nehrajú v nej seba samých sfetovaní dlhovlasí hipíci. Spoločenská rebélie, duchovná klíma, vyostrený generačný konflikt, hnev mládeže nad vietnamskou vojnou – to všetko sa skrýva v žánri historickej gangsterky, aj keď bol vzorom pre hlavného hrdinu pesničkár Bob Dylan.

Ako vie zrejme každý, kto chcel v socializme nosiť dlhé vlasy, nebola to politická, ale práve estetická revolta. Bonnie a Clyde neskončili zle preto, že porušili zákon, ale preto, že potetovali svojho kumpána. Jeho otec hovorí: Prečo si sa dal počarbať tými farbami? Aj herec a producent Warren Beatty spomína na túto scénu ako na kľúčovú: „*Presne o tom boli šesťdesiate roky.*“

Pamätám si silný dojem z *Melancholie* Larsa von Triera spred pár rokov práve v Kine Lumiére. Odvtedy je kolaps ľudstva stále sexi téma. Mám rád asi všetky filmy Dána s vytetovaným „FUCK“ na prstoch pravej ruky, ale *Melancholii* zvlášť. V tej najdoslovnejšej, fyzikálnej rovine je to najkrajší film o zániku sveta a ostatné roviny nech si každý domýšľa potichu sám. No možno je lepším postojom príliš nešpekulovať, nepátrať, čo v príbehu znamená číslo golfovej jamky, a radšej sa pokúsiť o precítenie prúdu obrazov.

Dúfam, že *Šílení* nebol posledný dobrý film Jana Švankmajera. Vtipný horor o ústavných starostlivosti z lumièrovského cyklu Dozerat a trestať poslúži ako vrecková verzia rovnomennej slávnej knihy filozofa Foucaulta o rozume, nerozume, osvietenstve, normalite. Dobrá šanca porovnávať s filmom *Prelet nad kukučím hniezdom*, ktorý je v programe tiež.

Blízke stretnutia tretieho druhu videl každý, no nech zdvihne ruku, kto ich videl v kine. ◀

Melancholia • ASFK

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

FEBRUÁR 2016

- 3. 2. 1936 **Igor Rusnák** – scenárista, dramaturg
- 3. 2. 1941 **Luba Velecká** – televízna režisérka
- 5. 2. 1931 **Oto Katuša** – televízny režisér (zomrel 17. 2. 2009)
- 7. 2. 1966 **Ivan Čermák** – hudobný skladateľ
- 8. 2. 1941 **Jozef Longauer** – herec
- 8. 2. 1946 **Mikuláš Kočan** – publicista, dramatik, dramaturg
- 9. 2. 1951 **Jozef Puškáš** – scenárista
- 11. 2. 1941 **Vladimír Bednár** – spisovateľ, scenárista (zomrel 17. 1. 1984)
- 11. 2. 1951 **Igor Ševčík** – režisér animovaných filmov (zomrel 5. 7. 2003)
- 12. 2. 1951 **Gustáv Kyselica** – kaskadér
- 14. 2. 1921 **Juraj Šebok** – herec (zomrel 7. 10. 1984)
- 16. 2. 1936 **Leopold Haverl** – herec
- 19. 2. 1931 **Ladislav Ondriš** – spisovateľ, generálny riaditeľ Ústredia Slovenského filmu
- 21. 2. 1951 **Svetozár Štúr** – hudobný skladateľ
- 21. 2. 1966 **Zuzana Skopálová** – herečka
- 25. 2. 1946 **Ján Štrasser** – dramaturg, básnik, prekladateľ
- 26. 2. 1926 **Ján Kišš** – vedúci výroby (zomrel 1. 6. 1977)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2016

• Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative
Europe

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Vo februári majú uzávierku dve schémy MEDIA: schéma Vývoj – balíky projektov (Výzva EACEA/16/2015) má uzávierku 4. 2. a schéma Medzinárodné koprodukčné fondy (Výzva EACEA/11/2015) má uzávierku 25. 2. Základné podmienky v schéme Vývoj balíkov projektov sa oproti predchádzajúcej výzve nezmenili: spoločnosť musí existovať najmenej tri roky pred dátumom podania žiadosti a musí preukázať, že v posledných piatich rokoch vyprodukovala ako väčšinový producent dielo, ktoré bolo komerčne distribuované minimálne v troch krajinách okrem krajiny pôvodu. Ak išlo o TV vysielanie, musí ísť o tri rôzne vysielacie spoločnosti. Spoločnosť môže žiadať o podporu na balík 3 až 5 projektov, pričom žiadny z nich sa nemôže začať nakrúcať skôr ako 8 mesiacov po podaní žiadosti. Dôležitým kritériom pri posudzovaní žiadosti je schopnosť spoločnosti vyvíjať projekty na európskej úrovni, to znamená jej potenciál nájsť si medzinárodných partnerov, či už koproducentov, alebo distribútorov.

► vs

Aktuálna uzávierka

Dňa 8. 2. je termín uzávierky na podujatie Visegrad Animation Forum, ktoré sa bude konať od 5. do 8. 5. v rámci medzinárodného festivalu animovaných filmov Anifilm Třeboň v Česku. Na podujatie, ktoré sa zameriava na scenáristov, producentov a režisérov, sa môžu prihlásiť animované projekty vo vývoji do súťaže krátkych filmov (s dĺžkou do 20 minút) a televíznych seriálov a iných TV formátov. Autori vybraných krátkych filmov a stredoeurópskych TV seriálov budú môcť prezentovať svoje projekty formou verejného pitchingového fóra v dvoch kategóriách za účasti zahraničných profesionálov. Podrobné podmienky pre projekty nájdete na adrese visegradanimation.com/vaf2016.

► zs

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

TELEVÍZIA ČESKÝCH A SLOVENSKEHO FILMOV
Slovenské pondelky 2016

1. 2. ► 20.00 • **Kára plná bolesti** • S. Párnický, 1985, 90 min.

8. 2. ► 20.00 • **Úsmev diabla** • J. Zeman, 1987, 93 min.

15. 2. ► 20.00 • **Utekajme, už ide!** • D. Rapoš, 1986, 84 min.

22. 2. ► 20.00 • **Kto odchádza v daždi...** • M. Hollý, 1974, 84 min.

29. 2. ► 20.00 • **Muž, ktorý sa nevrátil** • P. Solan, 1959, 90 min.

Zmena programu vyhradená!

Vyšiel Kino-Ikon

Aktuálne číslo časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze *Kino-Ikon* 2/15 je z veľkej časti venované téme animovaného filmu a reflexii slovenskej kinematografie roku 2014, ktorá súvisí s vlaňajšou výročnou prehliadkou Týždeň slovenského filmu. Okrem špeciálneho bloku textov sa spája s animovanou tvorbou aj rozhovor s Pavlom Forišcom a článok Milana Cyroňa o okolnostiach vzniku kresleného filmu *Buzid a vlak*, na ktorom spolupracovali Viktor Kubal a alžírsky tvorca Merabtene Menouar (pod pseudonymom Slim). Slovenskej animovanej tvorbe sú venované aj dve štúdie v časti Týždeň slovenského filmu, kde sa zároveň nachádzajú dvojice textov o slovenskom hranom a dokumentárnom filme v roku 2014. V rubrike Dvojdotyk sa tentoraz stretli Peter Michalovič a Pavel Branko, *Kino-Ikon* obsahuje aj nové filmové a literárne reflexie, pokračovanie štúdie Evy Filovej *Štyridsaťpäť víťazných rokov. Slovenské národné povstanie v zrkadle doby a non-fiction produkcie* a okrem ďalších textov je jeho súčasťou aj filmový občasník študentov audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU *Frame*, tentoraz na tému Budúcnosť audiovizuálnych umení.

► dan

Kino Lumière stúpa návštevnosť

Bratislavské Kino Lumière má za sebou ďalší rok s rekordnou návštevnosťou. Vlani ho totiž navštívilo 80 567 divákov, čo je takmer o 15-tisíc viac ako v roku 2014. Najnavštevovanejším filmom sa stala poviedková snímka *Divoké historky* (r. D. Szifrón). Druhým divácky najúspešnejším titulom bola *Mladosť* v réžii Paola Sorrentina, na treťom mieste skončila animovaná rozprávka *Pieseň mora* (r. T. Moore). Štvrtú priečku obsadila slovenská dráma *Eva Nová* (r. M. Škop) a dokument *Amy* (r. A. Kapadia) skončil piaty. V rebríčku desiatich najnavštevovanejších filmov sa umiestnili až tri slovenské tituly, okrem *Evy Novej* to bol dokument *Anton Srholec* (r. A. Čermáková) a oceňovaný film *Koza* (r. I. Ostrochovský). V rebríčku najnavštevovanejších slovenských filmov v Kine Lumière sa za nimi umiestnili *Rukojemník* (r. J. Nvota) a *Suri* (r. P. Barabáš).

► zs

ASFK v roku 2015

Film *Divoké historky* (r. D. Szifrón) sa stal minulé rok divácky najúspešnejším titulom z distribúcie Asociácie slovenských filmových klubov (ASFK). Videlo ho viac ako 13-tisíc divákov. Na druhom mieste skončila *Pieseň mora* (r. T. Moore) a tretia bola *Mladosť* (r. P. Sorrentino). Na piatej priečke je slovenský film *Eva Nová* (r. M. Škop), ktorý videlo viac ako 9-tisíc divákov. Zo slovenských filmov bol druhý najnavštevovanejší *Anton Srholec* (r. A. Čermáková) a tretí *Suri* (r. P. Barabáš). Celkovo mali filmy ASFK vlani návštevnosť 136 616 divákov. Najúspešnejším klubom sa stalo Kino Lumière.

► dan

Zomrel Vladimír Dubecký

Vo veku nedožitých 87 rokov zomrel 21. januára Vladimír Dubecký. Dlhoročný pracovník Slovenskej televízie, ktorý externe pôsobil aj ako pedagóg v odbore televízna produkcia na VŠMU v Bratislave, sa ako organizátor študijných projekcií zaslúžil o to, že aj v časoch normalizácie sa milovníci filmu dostali ku kvalitným dielam svetovej kinematografie. S organizovaním týchto projekcií začal na pôde televízie v roku 1967, uvádzali sa dlhometrážne filmy významných režisérov, oscarové tituly či snímky ocenené v Cannes, Benátkach a Berlíne, ale aj trezorované diela domáckich tvorcov. K celovečerným filmom neskôr pribudli aj krátke snímky českých a slovenských režisérov, mnohé z nich sa pritom nemohli oficiálne prezentovať. S postupom času projekcie prerástli rámec televízie a konali sa v rôznych bratislavských kinách až do roku 2003. „*Tie projekcie boli jedinečné, mali príchut' niečoho utajeného a zároveň zakázaného. Bolo skoro až vecou prestíže dozvedieť sa čas, miesto a preniknúť tam. Vytvárali možnosť vidieť úžasné filmy, ktoré sa za socializmu nikdy verejne neuvádzali a každému z nás pomáhali pochopiť kontext vtedajšej svetovej nekomunistickej kinematografie,*“ povedal pre *Film.sk* filmový teoretik Martin Ciel pri príležitosti 80. narodenín Vladimíra Dubeckého, ktorému v roku 2009 udelila Spoločnosť Ferdinanda Martinenga Krištáľové srdce vďaka za morálny postoj a zásluhy v prospech pracovníkov divadla, televízie a filmu.

► sim

FILMOVÉ FESTIVALY A PRELIADKY NA SLOVENSKU V ROKU 2016

Filmový kabinet deťom – interaktívny workshop

(2. ročník, 2. 1. – 30. 6. 2016 a 2. 9. – 31. 12. 2016, Bratislava a ďalšie slovenské mestá) Interaktívny workshop o animovanom filme je určený žiakom a pedagógom 1. stupňa základných škôl. Lektorky priblížia žiakom formou prednášky slovenský animovaný film a jeho tvorcov, ako aj princíp animácie. Pásmo slovenských animovaných filmov reflektuje súčasnú i staršiu tvorbu, je zostavené z titulov z dvoch DVD – *Slovenský animovaný film* a *Virvar*. Pre pedagógov je pripravený metodický materiál slúžiaci ako edukatívna pomôcka pri ďalšej práci s témou animácie.

► **KONTAKT:** Asociácia slovenských filmových klubov, o. z., Brnianska 33, 811 04 Bratislava
tel.: +421 2 54652018, +421 2 54652019, e-mail: asfk@asfk.sk (Silvia Dubecká), www.febiofest.sk

Scandi – severská filmová lekcija

(2. ročník, 20. – 24. 1. 2016, Bratislava, Košice, Žilina, Banská Bystrica, Nitra, Trnava, Martin, Trenčín, Poprad, Liptovský Mikuláš, Nové Mesto nad Váhom, Sereď, Bytča) Prehliadka súčasnej škandinávskej kinematografie, ktorej program tvoria najnovšie filmy z Dánska, zo Švédska, z Nórska, z Fínska a z Islandu. Má tri sekcie: Scandi – premiéry, Scandi – reprízy a Day-and-date release – filmy paralelne uvedené v kine a v TV. Prebieha vo vybranej sieti kín, prostredníctvom služby VoD a v prémiovej televízii Film Europe Channel.

► **KONTAKT:** Film Europe Media Company, Matúškova 10, 831 01 Bratislava
tel.: +421 2 54630049, e-mail: info@filmeurope.eu, dagmar.krepopova@filmeurope.eu (Dagmar Krepopová), www.filmeurope.sk, <http://scandi.filmeurope.eu/sk/>

Filmový seminár 4 živly

(5. a 18. ročník, 26. – 28. 2. 2016 a 10. – 14. 8. 2016, Banská Štiavnica) Cieľom seminára je zoznámiť záujemcov s filmami mimo bežnej distribúcie. Je určený divákovi, ktorí sa chcú o filmoch a kinematografii dozvedieť o čosi viac. Dôležitý je vzdelávací aspekt podujatia, preto ponúka aj workshopy pre deti a mladých. V roku 2012 pribudol k letnému filmovému semináru aj zimný.

► **KONTAKT:** OZ štyri živly, Legionárska 15, 831 04 Bratislava
tel.: +421 915 711880, e-mail: 4zivly@4zivly.sk, 4zivly@gmail.com (Daniela Chlapíková), www.4zivly.sk

Crème de la crème – Týždeň francúzskeho filmu

(3. ročník, 10. – 16. 3. 2016, Bratislava, Košice, Žilina, Banská Bystrica, Nitra, Trnava, Martin, Trenčín, Poprad, Liptovský Mikuláš, Modra, Prešov, Sereď, Spišská Nová Ves) Prehliadka súčasnej francúzskej kinematografie má tri sekcie: Crème de la crème – aktuálne, Crème de la crème – návraty, Crème de la crème – deti. Prebieha vo vybranej sieti kín, prostredníctvom služby VoD a v prémiovej televízii Film Europe Channel.

► **KONTAKT:** Film Europe Media Company, Matúškova 10, 831 01 Bratislava
tel.: +421 2 54630049, e-mail: info@filmeurope.eu, dagmar.krepopova@filmeurope.eu (Dagmar Krepopová), www.filmeurope.sk, <http://scandi.filmeurope.eu/sk/>

Febiofest 2016 – medzinárodný festival filmových klubov

(23. ročník, 17. – 23. 3. 2016, Bratislava, 29. 3. – 19. 4. 2016, Banská Bystrica, Košice, Kežmarok, Martin, Prešov, Trenčín, Prievidza, Trnava, Levice) Program Febiofestu je zameraný predovšetkým na slovenskú kinematografiu a kinematografie susedných krajín. Zmyslom festivalu je syntéza progresívnych síl v súčasnej národnej kinematografii a vytvorenie priestoru na dialóg medzi reprezentantmi kinematografií krajín V4. Tohtoročný festival bude počťou súčasnej, ale aj archívnej klubovej kinematografii. Súčasťou programu je už tretí rok súťažná sekcia krátkych filmov V4, tentoraz s novým názvom V strede Európy. Ďalšie sekcie sa venujú najnovším trendom tohto regiónu a zároveň archívnym, profilovým retrospektívnym blokom a zvláštnym uvedeniam, ako aj det-skému divákovi. Filmy je možné prihlasovať do 31. 1. 2016.

► **KONTAKT:** Asociácia slovenských filmových klubov, o. z., Brnianska 33, 811 04 Bratislava
tel.: +421 2 54652018, +421 2 54652019, e-mail: asfk@asfk.sk (Silvia Dubecká), www.febiofest.sk

Týždeň slovenského filmu – prehliadka slovenskej kinematografie

(11. – 17. 4. 2016, Bratislava – Kino Lumière) Prehliadka mapuje domácu filmovú tvorbu za uplynulý rok, vytvára priestor na odbornú reflexiu tvorby a podnecuje dialóg medzi teoretikmi, tvorcami a divákmi. Sleduje štyri hlavné ciele – propagáciu, prezentáciu, reflexiu spojenú so sprievodnými podujatiami a oceňovanie najlepších diel za uplynulé dva roky, t. j. a) premietanie diel držiteľov cien za výnimočný prínos slovenskej kinematografii, b) priblíženie najlepších diel z produkcie roku 2015, c) vytvorenie priestoru na teoretickú reflexiu celoročnej

produkcie, d) udeľovanie národných filmových cien Slnko v sieti.

► **KONTAKT:** Slovenská filmová a televízna akadémia, o. z., Grösslingová 63, 811 09 Bratislava
tel.: +421 948 052800, e-mail: sfta@sfta.sk (Silvia Dydňanská), www.sfta.sk

[fjúžn]

(11. ročník, 21. – 28. 4. 2016, Bratislava)

[fjúžn] je multizánrový festival, ktorý každoročne ponúka sériu koncertov, tanečných a divadelných predstavení, filmových projekcií, diskusií či tvorivých dielní. Jeho hlavným cieľom je spájať ľudí najrozmanitejších kultúr, zvyšovať povedomie o nových menšinách na Slovensku, prezentovať život cudzincov a scitlivovať verejnosť smerom k témam migrácie a multikulturalizmu. Témou 11. ročníka bude pohyb: pohyb ako synonymum migrácie, pohyb ako odraz neustále sa meniaceho sveta, pohyb ako cesta, putovanie či útek.

► **KONTAKT:** Nadácia Milana Šimečku, Panenská 4, 811 03 Bratislava
tel.: +421 907 295678, e-mail: brix@nadaciamsk (Martin Brix), www.fjuzn.sk

Ekotopfilm – Envirofilm, medzinárodný festival filmov o trvalo udržateľnom rozvoji a životnom prostredí

(43. ročník – Ekotopfilm, 22. ročník – Envirofilm, 16. – 20. 5. 2016, Bratislava, Banská Bystrica)
Festival každoročne prináša premiéry zahraničných i domácich dokumentárnych filmov so zameraním na udržateľnosť, nové technológie, ekológiu, ochranu životného prostredia a prírodu. Prebieha celoročne: v máji sa uskutočňuje súťažný festival, následne putuje po krajských a okresných mestách Slovenska s výberom toho najlepšieho – víťaznými filmami. Snímky je možné prihlasovať do 29. 2. 2016.

► **KONTAKT:** Ekotopfilm, s. r. o., Zadunajská cesta 12, 851 01 Bratislava
tel.: +421 2 635303 33, e-mail: info@ekotopfilm.sk, ekotopfilm@ekotopfilm.sk (Jana Kadlečková), www.ekotopfilm.sk

Cineama – celoštátna postupová súťaž amatérskej filmovej tvorby

(24. ročník, 3. – 5. 6. 2016, Nitra)
Amatérska filmová tvorba slovenských autorov rôznych vekových skupín, rôzneho tematického zamerania a žánrov. Ide o každoročnú celoštátnu postupovú súťaž, v ktorej autori prihlasujú svoje filmy najprv do základného, okresného kola, potom, ak uspejú, prechádzajú do krajského a následne do celoštátného kola, ktoré sa uskutoční v júni v Nitre. Nižšie kolá sa konajú po celom Slovensku už od marca do apríla. Filmy do celoštátného kola je možné prihlasovať do 15. 4. 2016.

► **KONTAKT:** Národné osvetové centrum, Nám. SNP 12, 812 34 Bratislava
tel.: +421 2 20471245, e-mail: zuzana.skoludova@nocka.sk (Zuzana Školudová), www.nocka.sk

Animofest – medzinárodný festival animovaných filmov stredných škôl

(11. ročník, 16. 6. 2016, Bratislava)
Cieľom Animofestu je snaha poskytnúť študentom Súkromnej strednej umeleckej školy animovanej tvorby priestor na konfrontáciu s tvorbou študentov stredných škôl na Slovensku a vo svete, rozširovať povedomie o animovanej tvorbe v tejto vekovej kategórii, podporovať spoluprácu a výmenu skúseností na poli animovanej tvorby v medzinárodnom kontexte. Filmy je možné prihlasovať do 6. 6. 2016.

► **KONTAKT:** Súkromná stredná umelecká škola animovanej tvorby, Vlastenecké nám. 1, 851 01 Bratislava
tel.: +421 2 6241 1668, e-mail: uat@uat.sk (Zuzana Štochmalová), www.uat.sk

UAT FILM, Medzinárodný festival hraných filmov stredných škôl

(1. ročník, 16. 6. 2016, Bratislava)
Prezentácia slovenských aj zahraničných filmov na festivale dá študentom Súkromnej strednej umeleckej školy animovanej tvorby spätnú väzbu, ktorá je nevyhnutná pre ich rozvoj a tvorbu. Filmy je možné prihlasovať do 6. 6. 2016.

► **KONTAKT:** Súkromná stredná umelecká škola animovanej tvorby, Vlastenecké nám. 1, 851 01 Bratislava
tel.: +421 2 62411668, e-mail: uat@uat.sk (Viera Zavarčíková), www.uat.sk

Medzinárodný festival lokálnych televízií

(22. ročník, 15. – 19. 6. 2016, Košice)
Medzinárodný festival lokálnych televízií je jediný svojho druhu v Európe. Má niekoľko častí: v sekcii Lokálne televízie, produkčné spoločnosti a mladí autori sa odovzdáva hlavná cena Zlatý zobrák, druhou časťou je Košický filmový festival, výber najzaujímavejších filmov z celej Európy, ktoré diváci v bežných kinách nenájdu. V rámci festivalu sa organizujú pracovné stretnutia a sprievodné kultúrne podujatia pod názvom Esencia Košíc. Filmy je možné prihlasovať do 18. 4. 2016.

► **KONTAKT:** Nadácia City TV, Medzinárodný festival lokálnych televízií, Jesenského 12, 040 01 Košice
tel.: +421 905 966649, e-mail: festival@festival.sk (Eva Dekanovská), www.festival.sk

Art Film Fest Košice – medzinárodný filmový festival

(24. ročník, 17. – 25. 6. 2016, Košice)
Art Film Fest ponúka mnohostranný priestor na prezentáciu diel najnovšej svetovej kinematografie, významných titulov filmovej histórie a v neposlednom rade bilančne rozsiahlu prehliadku snímok slovenského audiovizuálneho prostredia za ostatný rok. Festival sa bude konať bez prerušenia už 24. rok, ale tentoraz na novom mieste – z Trenčianskych Teplíc a Trenčína sa

presúva do Košíc. Filmy do medzinárodnej súťaže hraných filmov a medzinárodnej súťaže krátkych filmov je možné prihlasovať do 31. 3. 2016.

► **KONTAKT:** Forza/Art Film Fest, budova Omnipolis, 7. posch., Trnavská cesta 100/II, 821 04 Bratislava
tel.: +421 2 20855100, e-mail: artfilmfest@artfilmfest.sk (Ivana Petriková), www.artfilmfest.sk

Fest Anča – medzinárodný festival animácie

(9. ročník, 29. 6. – 3. 7. 2016, Žilina)
Medzinárodný festival animácie Fest Anča je jediný slovenský multimediálny festival zameraný na animovaný film predovšetkým pre dospelého diváka. Jeho cieľom je zvyšovať povedomie o animovanom filme ako o plnohodnotnej umeleckej forme a vzdelávať o rôznych podobách animácie. Hlavný program festivalu zahŕňa výber najdôležitejších animovaných filmov za posledné dva roky a predstavuje umelecké, produkčné či historicky významné diela súčasnosti a dejín animovaného filmu. Snímky je možné prihlasovať do 15. 3. 2016.

► **KONTAKT:** Anča, Štefánikova 16, 811 04 Bratislava
tel.: +421 904 979440, e-mail: maros@festanca.sk (Maroš Brojo), www.festanca.sk

Bažant Kinematograf – letné filmové premietania pod holým nebom

(jún – september 2016, vyše 30 miest)
Bažant Kinematograf je putovná filmová prehliadka, ktorá počas letných mesiacov premieta po celom Slovensku z dvoch „retroautobusov“. Projekcie sa konajú pod holým nebom, prevažne na námestiach väčších miest. Podujatie predstavuje nové a pripomína staršie snímky domácej kinematografie. Ide o tituly, ktoré už majú za sebou distribúciu v tradičných kinách. Vstup na projekcie je voľný.

► **KONTAKT:** Kinematograf, s. r. o., Grösslingová 63, 811 09 Bratislava
tel.: +421 905 639429, e-mail: lubica@kinematograf.sk (Lubica Orechovská), www.kinematograf.sk

HAH, Hraný amatérsky humor – festival humorných amatérskych filmov

(26. ročník, 22. – 24. 7. 2016, Dolná Strehová)
Festival prezentuje krátke videofilmy zamerané na humor, spoločenskú satiru, paródiu a filmové gagy filmových amatérov zo Slovenska a z Čiech. Prehliadka je súťažná, hodnotená divákmi. Filmy je možné prihlasovať do 27. 6. 2016.

► **KONTAKT:** Hontiansko-ipeľské osvetové stredisko, Nám. A. H. Škultétyho 5, 990 01 Veľký Krtíš
tel.: +421 47 4831465, e-mail: hios@h-ios.sk (Ivan Vredík), www.h-ios.sk

Projekt 100 – putovná filmová a edukatívna prehliadka

(22. ročník, september 2016 – február 2017, 69 miest na Slovensku)
Projekt 100 je najväčšia putovná edukatívna prehliadka na Slovensku. Jej podstatou je prezentácia mimoriadnych filmov zo zlatého fondu svetovej kinematografie v konfrontácii s najnovšími dielami tvorcov (vrátane slovenských), ktorí získavajú ocenenia na prestížnych filmových festivaloch.

► **KONTAKT:** Asociácia slovenských filmových klubov, Brnianska 33, 811 04 Bratislava
tel.: +421 2 54652018, e-mail: asfk@asfk.sk (Silvia Dubecká), www.asfk.sk

VideoAma Martin – Memoriál Julia Šprocha, medzinárodná súťažná prehliadka amatérskej videotvorby

(24. ročník, 9. – 10. 9. 2016, Martin)
Medzinárodná súťažná prehliadka amatérskej videotvorby sa koná každoročne. Víťazné snímky postupujú do Európskej súťaže CIMES (www.soundhunters.com). Filmy je možné prihlasovať do 15. 8. 2016.

► **KONTAKT:** Slovenská spoločnosť elektronikov, Wolkrova 4, 851 01 Bratislava
tel.: +421 905 521989, e-mail: skse@skse.sk (Miro Kohút), www.skse.sk

Cinematik Piešťany – medzinárodný filmový festival

(11. ročník, 13. – 18. 9. 2016, Piešťany)
Festival organizuje dve súťažné sekcie s medzinárodnými porotami a množstvo informatívnych sekcií, medzinárodné semináre, masterclassy a sprievodný program. Cinematik predstavuje medzinárodnú platformu na prezentáciu a propagáciu slovenského filmu, predovšetkým dokumentárneho. Od roku 2011 je členom prestížnej medzinárodnej siete festivalov a distribútorov Eye on Films. Filmy je možné prihlasovať do 15. 7. 2016.

► **KONTAKT:** Cinematik, s. r. o., Bitúnková 1453/23, 900 31 Stupava
tel.: +421 948 445565, e-mail: info@cinematik.sk (Tomáš Klenovský), www.cinematik.sk

Agrofilm – medzinárodný filmový festival s tematikou poľnohospodárstva a rozvoja vidieka

(32. ročník, 3. – 8. 10. 2016, Lužianky, Nitra, Zvolen)
Festival Agrofilm šíri poznatky vedy, výskumu, vývoja a praxe v oblastiach poľnohospodárstva, potravinárstva a výživy, lesného a vodného hospodárstva, ekológie a kvality života obyvateľstva. Filmy je možné prihlasovať do 31. 7. 2016.

► **KONTAKT:** Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum (NPPC) – Výskumný ústav živočišnej výroby, Hlohovecká 2, 951 41 Lužianky / tel.: +421 37 6546122, e-mail: riaditel@nppc.sk, (Ján Huba), www.nppc.sk, www.agrofilm.sk

POCITY Film Fest – Prešovský filmový festival

(7. ročník, 6. – 10. 10. 2016, Prešov – kino Scala)

Festival predstavuje jediné podujatie svojho druhu v meste Prešov a okolí, v rámci filmovej kultúry je funkčnou alternatívou k bežnej distribúcii multiplexových kín a divákovi prináša nové, provokatívne a hodnotné filmové diela. Dramaturgia festivalu kladie dôraz na umelecký a kultúrny potenciál slovenských a európskych filmových diel.

► **KONTAKT:** PO.CITY, Royova 2, 080 05, Prešov

tel.: +421 907 227329, e-mail: info@po-city.sk (Nina Šilanová), www.po-city.sk

Bienále animácie Bratislava (BAB) – medzinárodný festival animovaných filmov pre deti

(13. ročník, 10. – 14. 10. 2016, Bratislava, Košice, Prešov, Prievidza)

Bienále animácie Bratislava sa koná každý párny rok v októbri. Jeho poslaním je prezentácia slovenskej a zahraničnej umeleckej animovanej tvorby pre deti s cieľom poskytnúť priestor na jej medzinárodnú konfrontáciu, sledovať nadväznosť na ilustráciu detských kníh a vytvárať podmienky na jej hodnotenie v medzinárodnej súťaži. Filmy je možné prihlásiť do 31. 3. 2016.

► **KONTAKT:** BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti, Panská 41, 815 39 Bratislava

tel.: +421 2 20467141, +421 2 20467142, e-mail: bab@bibiana.sk (Katarína Minichová), www.bibiana.sk

Be2Can – Veľké festivalové echo

(3. ročník, 11. – 18. 10. 2016, Bratislava, Košice, Žilina, Banská Bystrica, Nitra, Trnava, Martin, Trenčín, Poprad, Liptovský Mikuláš, Modra, Prešov, Sereď, Spišská Nová Ves, Piešťany, Rimavská Sobota, Krupina, Kremnica, Bytča)

Prehliadka filmov z najprestížnejších festivalov prináša najnovšie snímky, ktoré zaujali, respektíve získali ocenenia na Berlinale, v Benátkach a v Cannes. Má tri sekcie: Hlavná premiérová selekcia, Vedľajšia premiérová selekcia, Label a ďalšie premiéry. Prebieha vo vybranej sieti kín, prostredníctvom služby VoD a v prémiovej televízii Film Europe Channel.

► **KONTAKT:** Film Europe Media Company, Matúškova 10, 831 01 Bratislava / tel.: +421 2 54630049,

e-mail: info@filmeurope.eu, dagmar.krepopova@filmeurope.eu (Dagmar Krepopová), www.filmeurope.sk

Festival Áčko – súťažná prehliadka študentských filmov

(20. ročník, 12. – 15. 10. 2016, Bratislava)

Festival Áčko prezentuje filmy študentov filmových škôl na Slovensku. Ide o súťažnú prehliadku toho najlepšieho, čo sa za posledný rok na školách vyprodukovalo. Po dobrých skúsenostiach z minulých ročníkov sa Áčko pokúsi osloviť filmové školy z krajín V4 do bloku nesúťažných filmov a vytvoríť tak priestor na konfrontáciu diel študentov VŠMU a študentov susedných krajín. Filmy je možné prihlásiť do 21. 9. 2016.

► **KONTAKT:** Filmová a televízna fakulta VŠMU, Svoradova 2/A, 813 01, Bratislava

tel.: +421 944 261381, e-mail: michaela.morhacova@gmail.com (Michaela Morháčová), www.ftf.vsmu.sk

Medzinárodný festival horských filmov Poprad

(24. ročník, 12. – 16. 10. 2016, Poprad, Kežmarok, Spišská Nová Ves)

Poslaním festivalu je umožniť každoročnú medzinárodnú súťažnú prehliadku profesionálnych aj amatérskych filmových diel orientovaných na spoznávanie športového i každodenného života ľudí v horskom prostredí, vyzdvihovanie krásy horskej flóry a fauny, ochranu prírody, životného prostredia a tradičnej kultúry iných národov. Okrem filmov ponúka festival multimediálne besedy, fotografické výstavy a príležitosti na rozvoj medzinárodných vzťahov v oblasti kultúry a filmu. Snímky je možné prihlásiť do 31. 7. 2016.

► **KONTAKT:** Horský film Poprad, n. f., Nábřeží Jána Pavla II. 2802/3, 058 01 Poprad

tel.: +421 52 7721060, e-mail: horskyfilm@slovanet.sk (Mária Hámor), www.mfhf.sk

Etnofilm Čadca – medzinárodný filmový festival o etnológii, sociálnej a kultúrnej antropológii

(19. ročník, 18. – 21. 10. 2016, Čadca)

Hlavným zámerom festivalu je predstaviť najnovšie dokumentárne filmy o kultúrnej a sociálnej rôznorodosti ľudského spoločenstva a zvýšiť povedomie širokej verejnosti, filmárov a médií o potrebe jej ochrany. Festival chce podporiť vznik nových filmových diel na uvedené témy, prispieť k rozvoju slovenskej filmovej tvorby v oblasti vizuálnej antropológie a organizovať na svojej pôde odborné podujatia. Filmy je možné prihlásiť do 16. 5. 2016.

► **KONTAKT:** Kysucké kultúrne stredisko v Čadci, Moyzesova 50, 022 01 Čadca / tel.: +421 41 4331250,

+421 41 4331253, e-mail: silvia.petekova@vuczilina.sk (Silvia Peteková), www.kultura.e-kysuce.sk

Filmový festival inakosti – prehliadka filmov s LGBTI tematikou

(10. ročník, predbežne 19. – 23. 10. 2016, Bratislava, Žilina, Košice, Banská Bystrica)

Nesúťažná prehliadka filmov, ktoré prinášajú príbehy LGBTI ľudí. Cieľom je prostredníctvom filmového umenia podporiť diverzitu a búrať predsudky. Filmy je možné prihlásiť do 30. 9. 2016.

► **KONTAKT:** Iniciatíva Inakosť, Rajska 4, 811 08 Bratislava

tel.: +421 907 497758, e-mail: info@ffi.sk (Roman Samotný), www.ffi.sk

Medzinárodný festival potápačských filmov a fotografie (MFPF)

(31. ročník, 20. – 23. 10. 2016, Pribylina-Podbanské – Hotel Pieris)

MFPF je filmový festival s tematikou sveta pod vodou. Prezentuje filmy a fotografie domácich a zahraničných autorov podľa jednotlivých súťažných kategórií.

► **KONTAKT:** Potápačský klub Vodnár, Lidická 16, 059 51 Poprad-Matejovce

tel.: +421 903 607025, e-mail: mfpf.eu@gmail.com, svitanek.p@gmail.com (Pavel Svítánek), www.mfpf.eu

LOToS Workshop 2016

(19. ročník, október 2016, Prievidza)

Prehliadka tvorby lokálnych a regionálnych TV staníc Slovenska združených v spolku LOToS, spojená s rozbormi príspevkov prihlásených do kategórií Spravodajstvo, Publicistika, Reklama a Voľná tvorba.

► **KONTAKT:** LOToS, spolok lokálnych TV staníc Slovenska, Jánošíkova 10, 972 51 Handlová

tel.: +421 905 383591, e-mail: spoloklotos@gmail.com (Dana Reindlová), www.lotos.sk

Eurotour Piešťany – medzinárodná prehliadka hraných a dokumentárnych filmov o cestovaní, krajine a človeku

(12. ročník, 8. – 10. 11. 2016, Piešťany)

Každoročná medzinárodná prehliadka obsahuje aj súťažnú sekciu amatérskych krátkych snímok z dovolenky alebo cesty pod názvom Moment. Filmy je možné prihlásiť do 15. 10. 2016.

► **KONTAKT:** Mestské kultúrne stredisko mesta Piešťany, Ul. A. Dubčeka 27, 921 34 Piešťany

tel.: +421 33 7718990, e-mail: kino@fontana-piestany.sk (Jozef Valachovič), www.fontana-piestany.sk

Festival slobody

(6. ročník, 8. – 13. 11. 2016, Bratislava)

Festival slobody je multizánrový medzinárodný festival, ktorý pripomína a analyzuje obdobie neslobody na Slovensku. Prináša množstvo zaujímavých filmov, divadelné hry, výstavy, diskusie či oceňovanie osobností, ktoré sa podieľali na boji proti totalite.

► **KONTAKT:** Ústav pamäti národa, Miletičova 19, P. O. Box 29, 820 18 Bratislava

tel.: +421 903 723216, e-mail: mitac@upn.gov.sk (Ján Mitáč), www.festivalslobody.sk

HoryZonty – festival dobrodružných filmov

(11. ročník, 10. – 12. 11. 2016, Trenčín)

Podujatie je prehliadkou svetových filmov s dobrodružnou tematikou a súťažným festivalom pre česko-slovenských neprofesionálnych tvorcov. Okrem filmov ponúka multimediálne vystúpenia domácich i zahraničných hostí – umelcov a osobností outdoorového sveta, workshopy, výstavy, umelecké a športové súťaže a akcie určené pre širokú verejnosť. Filmy je možné prihlásiť do 15. 9. 2016.

► **KONTAKT:** HoryZonty, o. z., Radlinského 9, 911 01 Trenčín

tel.: +421 903 770896, e-mail: info@horyzonty.sk (Mária Dutková), www.horyzonty.sk

Medzinárodný filmový festival Bratislava

(18. ročník, november 2016, Bratislava)

MFF Bratislava od svojho vzniku rozvíja identitu festivalu mladého filmu – podujatia, ktoré si každoročne kladie za cieľ objaviť nové mená súčasnej kinematografie, tvorcov, čo sú na najlepšej ceste stať sa jej budúcimi hviezdami. Trojica medzinárodných súťaží upozorňuje práve na takýchto autorov, ktorí svojimi krátkymi snímkami, hranými a dokumentárnymi celovečernými debutmi a druhými filmami vstupujú do kinematografie s naliehavosťou a invenciou. Filmy je možné prihlásiť do 31. 8. 2016.

► **KONTAKT:** Partners Productions, s. r. o., Lovinského 18, 811 04 Bratislava

tel.: +421 2 54410673, e-mail: bratislavaiff@bratislavaiff.sk (Veronika Muchová), www.bratislavaiff.sk

Jeden svet – medzinárodný festival dokumentárnych filmov

(17. ročník, november 2016, Bratislava a ďalších 30 miest na Slovensku)

Festival prináša kvalitné dokumentárne filmy zahraničnej a domácej produkcie týkajúce sa problematiky ľudských práv, globálnej a multikultúrnej spoločnosti. Dominantami festivalu sú medzinárodná súťaž dokumentárnych filmov a súťaž slovenských dokumentárnych filmov. Cieľom festivalu je prostredníctvom projekcií dokumentárnych filmov a následných diskusií vychovávať širokú verejnosť k otvorenej, tolerantnej, empatickej a medzikultúrnej komunikácii a spoločnosti. Filmy je možné prihlásiť počas celého roka.

► **KONTAKT:** Človek v ohrození, o. z., Baštova 5, 811 03 Bratislava

tel.: +421 907 688688, e-mail: info@clovekvhrozeni.sk (Nora Beňáková),

www.jedensvet.sk, www.clovekvhrozeni.sk

- Film Pavla Barabáša *Suri* získal prvú cenu v kategórii Príroda a ekológia a Cenu divákov na 9. ročníku Bovec Outdoor Film Festivalu v Slovinsku (26. – 28. 12. 2015).
- Česká herečka Alena Mihulová, hlavná predstaviteľka koprodukčného filmu *Domáci péče* (r. S. Horák), získala Cenu FIPRESCI pre najlepšiu herečku roka v cudzojazyčnom filme na 27. MFF v Palm Springs, ktorý sa konal od 1. do 11. 1.
- Prezident Andrej Kiska udelil 7. 1. štátne vyznamenania pätnástim osobnostiam, medzi nimi aj spisovateľovi, scenáristovi a pedagógovi Dušanovi Dušekovi (Pribinov kríž I. triedy) a in memoriam Martinovi Porubjakovi (Rad Ľudovíta Štúra II. triedy), ktorý pôsobil aj ako scenárista a televízny režisér.
- Študent réžie na FTF VŠMU Martin Kazimír získal za svoj krátkometrážny film *Chronos* prvú cenu na 4. ročníku medzinárodného festivalu sci-fi filmov The Philip K. Dick Science Fiction Film Festival, ktorý sa konal od 14. do 17. 1. v New Yorku.
- Na 29. ročníku audiovizuálnych cien Trilobit Beroun, ktorý sa konal 16. 1., získal koprodukčný animovaný film *Malý pán* (r. R. Beran) Cenu detskej poroty – Berounského medveďáka.
- Česká filmová a televízna akadémia zverejnila 20. 1. nominácie 23. ročníka cien Český lev. Deväť nominácií získala slovensko-česká rozprávka Alice Nellis *Sedem zhavraných bratov* a štyri nominácie (hudba, filmová scénografia, kostýmy, masky) má aj slovensko-česká snímka Tomáša Mašína *Wilsonov*. Majoritne slovenský titul *Vlna vs. breh* (r. M. Štrba) nominovali v kategóriách najlepší dokument a zvuk. Minoritná slovenská koproducia *Domáci péče* (r. S. Horák) získala deväť nominácií vrátane kategórie najlepší film. V kategórii mimoriadny počin v oblasti audiovizie je navyše nominovaný televízny cyklus *Zlatá šedesátá II*, pod ktorým je podpísaný i režisér Martin Šulík a kameraman Martin Štrba a koprodukčne sa na ňom podieľal Slovenský filmový ústav. Udeľovanie cien bude 5. 3.
- Film *Nickyho rodina* (r. M. Mináč) slávnostne premietli 22. 1. v londýnskom kráľovskom paláci Lancaster House a BBC One ho odvysielala 27. 1. k Medzinárodnému dňu pamiatky obetí holokaustu.
- V nedeľu 24. 1. sa konal galavečer ocenení Krištáľové krídlo. V kategórii divadlo a audiovizuálne umenie bol ocenený režisér Ladislav Kaboš ako autor dokumentov vysokej umeleckej kvality s mimoriadnym celospoločenským prínosom.
- Dňa 24. 1. sa odovzdávali Ceny českej filmovej kritiky. Ocenenie za najlepší ženský herecký výkon udelili Alene Mihulovej za úlohu v koprodukčnom filme *Domáci péče* (r. S. Horák).

► ZS

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► JANUÁR 2016

► PUBLIKÁCIE

1. Eduard Grečner: *Film ako voľný verš* (SFÚ v spolupráci s Akadémiou umení v Banskej Bystrici, Bratislava)
2. A. A. Tarkovskij: *Zapečatený čas* (Camera obscura, Příbram)
3. František Gyárfáš, Juraj Malíček: *Naše filmové storočie* (SFÚ, Bratislava)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD *Zlatá kolekcia slovenských rozprávok* (SFÚ v spolupráci s denníkom Sme, Bratislava)
2. DVD *Týždeň vo filme 1945 – 1990* (SFÚ, Bratislava)
3. DVD *Pásla kone na betóne* (SFÚ, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú vo februári túto akciu:

– Ak si kúpite februárové číslo *Film.sk*, dostanete k nemu DVD s filmom *Mahuliena zlatá panňa* (r. M. Luther).

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► DECEMBER 2015

1. *Eva Nová* (r. Marko Škop, Slovensko/Česko, 2015, ASFK)
2. *Mladosť* (r. Paolo Sorrentino, Taliansko/Francúzsko/Švajčiarsko/Velká Británia, 2015, ASFK – Projekt 100)
3. *Zbrusu Nový zákon* (r. Jaco Van Dormael, Belgicko/Francúzsko/Luxembursko, 2015, ASFK – Projekt 100)
4. *Johankino tajomstvo* (r. Juraj Nvota, Slovensko/Česko, 2015, FilmSERVICE Slovakia)
5. *Malý princ* (r. Mark Osborne, Francúzsko/Taliansko, 2015, Magic Box Slovakia)

V PREDAJI OD DECEMBRA 2015

PUBLIKÁCIU VYDALO KNIŽNÉ VYDAVATEĽSTVO MILANIUM
V SPOLUPRÁCI SO SLOVENSKÝM FILMOVÝM ÚSTAVOM

WWW.KLAPKA.SK / CENA 8 €

KALENDÁRIUM

► **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

► **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

► **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KŤUKUPEČNÝ A INÉ PREDAJNE / BRATISLAVA ► Klapka.sk – predajňa SFÚ (Grösslingová 4, 3) ► Artforum (Kozia 20)
► Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ► Hummel Music (Klobučnícka 2) ► Martinus (Obchodná 26) ► Prospero – predajňa DÚ (Jankovcov nám. 12)
► vätčica VSMU (Svoradova 2) **PEZINOK** ► Artforum **BANŠKA BYSTRICA** ► Artforum **FILMOVÉ KLUBY** ► Kino Lumière Bratislava – Kino SFÚ (Špitálska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Strojár Marhň ► FK – Kino Fontána Piešťany ► FK – Naoko Trnava

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ISSN 1335-8286
02

9 771335 828003

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR P00 EV, Ž. EV 947/08